

**Ghid privind modificările introduse
prin noul cod penal
privind drepturile cetățenilor**

CUPRINS

I. Scurtă introducere. Istoric Cod Penal Roman

II. Noul Cod Penal (NCP)- scurtă prezentare

III. Privire comparativă- vechiul și noul Cod Penal

IV. Partea generală

Titlul I. Legea penală și limitele de aplicare

Capitolul I. Principii generale

- Aplicarea legii penale în timp
- Aplicarea legii penale în spațiu

Capitolul II. Aplicarea legii penale

Titlul II. Infrațiunea

Capitolul I. Dispoziții generale

Capitolul II. Cauzele justificative

Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate

Capitolul IV. Tentativa

Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni

Capitolul VI. Autorul și participanții

Titlul III. Pedepsele

Capitolul I. Categoriile pedepselor

Capitolul II. Pedepsele principale

- Detențiunea pe viață
- Închisoarea
- Amenda

Capitolul III. Pedeapsa accesorie și pedepsele complementare

- Pedeapsa accesorie
- Pedepsele complementare

Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor

Capitolul V. Individualizarea pedepselor

- Dispoziții generale
- Circumstanțele atenuante și agravante
- Renunțarea la aplicarea pedepsei
- Amânarea aplicării pedepsei
- Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere
- Liberarea condiționată

Titlul IV. Măsurile de siguranță

Capitolul I. Dispoziții generale

Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță

Titlul V. Minoritatea

Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului

Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate

Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate

Capitolul IV. Dispoziții comune

Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice

Capitolul I. Dispoziții generale

Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice

Capitolul III. Dispoziții comune

Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală

Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei

Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării

*Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii in
legea penală*

V. Partea specială

Titlul I. Infracțiuni contra persoanei

Capitolul I. Infracțiuni contra vieții

Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau
sănătății

Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru
de familie

Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului

Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a
celor in primejdie

Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei

Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor
vulnerabile

Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității
sexuale

Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și
vieții private

Titlul I. Infracțiuni contra persoanei

Capitolul I. Infracțiuni contra vieții

Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau
sănătății

Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru
de familie

Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului
Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie
Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile
Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale
Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private

Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului

Capitolul I. Furtul
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria
Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie
Capitolul VI. Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave

Titlul III. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat

Capitolul I. Infracțiuni contra autorității

VI Principii orizontale
VII Despre proiect.....

I. Scurtă introducere. Istoric Cod Penal

Tot în perioada apariției primului Cod Civil și a primului Cod de procedură civilă român, în 1864, după Unirea Principatelor române urma să fie făcută și o unificare legislativă la nivelul dreptului penal. În Țara Românească și Moldova era aplicată Condica criminalicească a lui B. Știrbei

Când a fost prezentat domnitorului A. I. Cuza proiectul de cod penal, domnitorul l-a trimis înapoi cu avizul: *“Codul introduce pedepse mai grele ca Condica criminalicească de care nu este nevoie”*. După unele modificări, în 1865, Codul penal a intrat în vigoare. Acest cod a ținut cont de Codul penal francez din 1810. Codul aducea noi principii: principiul egalității tuturor în fața legii, *“nu există infracțiune și pedeapsă nearătată în lege”*, principiul neretroactivității legii penale.

Acest Cod cuprindea titlul preliminar și trei cărți.

Noțiunea de infracțiune era formulată ca *“acțiunea sau inacțiunea doloasă (vinovată) pe care legiuitorul a sancționat-o penalicește”*.

Codul reglementa tentativa, concursul de infracțiuni, recidiva, complicitatea, circumstanțele atenuante și cele agravante etc.

Codul penal din 1864 nu prevedea pedeapsa cu moartea și nici nu avea pedepse de mutilare. Acest Cod era cea mai blândă lege penală din Europa acelor

timpuri. Pedepşa cu moartea apărea doar în Codul militar.

După Marea Unire din 1918, în domeniul dreptului penal funcţionau mai multe coduri: în Transilvania - Codul penal ungar; în Bucovina - Codul penal austriac; în Basarabia - Codul penal rus; în Principate - Codul penal din 1864.

La această etapă se punea problema unificării dreptului penal. Elaborarea unui nou cod a început în 1920, însă adoptarea a fost amânată până în 1936.

Codul penal de la 1936 numit şi „Codul penal Carol al II-lea” introduce pentru prima dată alături de pedepse, măsurile de siguranţă, măsurile educative pentru minori, pedepsele complementare.

Codul era structurat în trei părţi: dispoziţii generale, dispoziţii privitoare la crime şi delictе şi dispoziţii privind contravenţiile.

Codul penal de la 1936 a rămas în vigoare până în 1969, cu mici modificări făcute de către comuniştii ajunşi la putere imediat după abdicarea forţată a Regelui Mihai.

Chiar dacă a fost influenţat de ideile lui Marx si revoluţia din 1989 a impus nişte modificări, pricipiile consacrate de Codul penal de la 1969 au rămas în vigoare până la data de 1 februarie 2014.

Până la această dată au fost cca 30 de acte normative (ordonanţe de urgenţă, decizii ale Curţii Constituţionale, legi) care au tot modificat Codul penal de la 1969.

II. Noul Cod Penal- scurtă prezentare

Cu toate că trebuia să intre în vigoare în iulie 2010, a fost amânat pentru că fost contestat de către o serie de organizații neguvernamentale care au pornit o inițiativă numită “*Opriți Codurile!*”, Ministerul Justiției și Guvernul fiind acuzate de încălcarea actelor normative aflate în vigoare,

Într-un final, noul Cod Penal, cuprins în Legea nr. 286/2009, cu o serie de modificări aduse la versiunea inițială, a intrat în vigoare la 01 februarie 2014.

III. Privire comparativă- vechiul și noul Cod Penal

Modificările aduse de Noul Cod Penal sunt în număr mare.

Chiar definiția infracțiunii este diferită de cea cuprinsă în Codul penal de la 1969: „*Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o*”.

O noutate în legislația noastră penală o reprezintă *infracțiunea comisivă prin omisiune*;

Instituția recidivei apare și ea cu haine noi. Termenii recidivei au fost modificați, în sensul sporirii limitelor

acestora. Noul Cod penal nu mai reglementează recidiva mică. Pedepsa în cazul recidivei, este diferită, fiind reglementat cumulul aritmetic în cazul recidivei postcondamnatorii și majorarea limitelor speciale de pedeapsă cu jumătate, în cazul recidivei postexecutorii.

Pedeapsa amenzii cunoaște o nouă reglementare, lărgită față de Codul penal din 1969, prin creșterea numărului infracțiunilor și a variantelor acestora pentru care amenda poate fi aplicată ca pedeapsă unică sau ca pedeapsă alternativă la pedeapsa închisorii; Calculul amenzii se face prin sistemul zilelor-amendă, care, se consideră că asigură o mai bună individualizare a pedepsei aplicate atât sub aspectul proporționalității, exprimat în numărul zilelor-amendă, cât și al eficienței, prin determinarea valorii unei zile-amendă ținând seama de obligațiile patrimoniale ale condamnatului.

Un alt element de noutate privește introducerea posibilității de a aplica amenda cumulativ cu pedeapsa închisorii, când prin infracțiunea săvârșită subiectul activ al infracțiunii a urmărit obținerea unui folos patrimonial.

Noul Cod penal reglementează două instituții care nu erau în Codul penal vechi, respectiv *renunțarea la pedeapsă și amânarea aplicării pedepsei*.

A fost înlăturată circumstanța atenuantă privitoare la conduita bună a infractorului anterior săvârșirii infracțiunii, precum și circumstanța agravantă privind săvârșirea infracțiunii din motive josnice,

intrucât e clară comiterea infracțiunilor determinată de motive josnice, imorale.

O altă modificare se referă la faptul că interzicerea exercitării unor drepturi este posibilă, atât pe lângă pedeapsa închisorii, indiferent de durata acesteia, cât și pe lângă pedeapsa amenzii.

Se insistă pe liberarea condiționată pentru procesul de reintegrare socială a condamnatului, cu implicarea activă și calificată a statului, prin intermediul consilierilor de probațiune.

Prevederile noului Cod penal stabilesc că singurele sancțiuni ce pot fi luate față de minorii infractori sunt *măsurile educative*, care pot fi împărțite în două categorii: privative și neprivative de libertate. Regula este aceea că aplicarea în cazul minorilor a măsurilor educative neprivative de libertate are prioritate.

Comparativ cu vechiul Cod penal, noul Cod penal aduce anumite modificări și completări pentru definirea unor termeni sau expresii, cum ar fi: teritoriul României, membru de familie, funcționar public, sistem informatic, exploatarea unei persoane și instrument de plată electronică, etc.

În ce privește partea specială a noului Cod Penal, unde sunt menționate infracțiunile, principalele modificări aduse sunt următoarele:

- Codul penal din 1969 cuprindea două forme agravate ale omorului (omorul calificat și omorul

deosebit de grav) însă noul Cod penal prevede o singură formă agravată a infracțiunii de omor, *omorul calificat*, care are în conținutul său o parte dintre elementele circumstanțiale agravante ale omorului deosebit de grav ;

➤ In noul Cod penal apare nou incriminată fapta de ucidere la cererea victimei, respectiv uciderea săvârșită la cererea explicită, serioasă, conștientă și repetată a victimei care suferea de o boală incurabilă sau de o infirmitate gravă atestată medical, cauzatoare de suferințe permanente și greu de suportat. Se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani;

➤ Pruncuciderea din vechiul cod penal a devenit uciderea copilului nou-născut săvârșită de către mamă; pedeapsa a fost redusă;

➤ In noul Cod penal se introduce o infracțiune care nu exista în Codul penal vechi: *hărțuirea*.

➤ fapta de *folosire a serviciilor unei persoane exploatare* este, de asemenea, o infracțiune nouă;

➤ Alături de violarea de domiciliu și divulgarea secretului profesional, infracțiuni care se regăsesc și în Codul penal în vigoare, au apărut două incriminări noi, și anume *violarea sediului profesional și violarea vieții private*;

- este incriminată fapta de *abuz de încredere prin fraudarea creditorilor* (nouă și ea);
- este prevăzută *bancruta simplă și bancruta frauduloasă*, infracțiuni care înainte de intrarea în

vigoare a noului Cod penal erau prevăzute numai în Legea nr. 85/2006- a insolvenței (și aceasta modificată prin Legea 85/2014);

- *Înșelăciunea privind asigurările* este o nouă infracțiune introdusă în legislația noastră penală;
- se incriminează *deturnarea licitațiilor publice*, infracțiune care nu exista în legislația anterioară;
- Și *exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile* este o infracțiune fără corespondent în Codul penal în vigoare;

- Apare prevăzută *obstrucționarea justiției*, o infracțiune relativ nouă în sistemul nostru juridic (avea o altă formă);
- Se incriminează *influențarea declarațiilor*;
- *Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției* este o infracțiune nouă;
- *Presiuni asupra justiției* este o altă infracțiune nouă care nu se regăsește în Codul penal din

1969;

➤ în materia falsurilor în înscrisuri, s-au introdus infracțiuni noi: de *falsificare a unei înregistrări tehnice*; de *fals informatic* și *infracțiunile de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin*;

➤ Noul Cod Penal incriminează *împiedicarea, prin orice mijloace, a desfășurării unei adunări publice care a fost autorizată potrivit legii*;

➤ *infracțiunile electorale*, fapte incriminate anterior în mai multe legi speciale, sunt acum prevăzute în Noul Cod Penal;

➤ este prevăzută pentru prima dată în legislația noastră penală *infracțiunea de înaltă trădare*, având ca subiect activ calificat (Președintele României sau un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a Țării);

➤ În categoria infracțiunilor contra capacității de luptă a forțelor armate au fost introduse trei noi infracțiuni, și anume: *părăsirea postului sau comenzii, constrângerea superiorului, abuzul de autoritate*.

IV. *Partea generală*

Principiile legii penale. Aplicarea legii penale

Întâi de toate, trebuie să vedem ce e legea penală, de ce avem nevoie de ea. Ea reprezintă un set de măsuri cu ajutorul cărora ne protejăm societatea în general, persoanele și regulile după care funcționăm. În același timp, legea penală reprezintă un mijloc de constrângere, cu ajutorul căreia putem să pedepsim faptele care ne pun în pericol.

Principiile legii penale

1. **Principiul legalității** - întreaga activitate în domeniul dreptului penal se desfășoară pe baza legii și în conformitate cu aceasta, în sensul că nu există infracțiune fără lege și nici pedeapsă fără lege.
2. **Principiul umanismului** - legea penală trebuie să pornească de la interesele fundamentale ale omului. În dreptul penal principiul umanismului are două sensuri: - pe de o parte, dreptul penal trebuie să asigure protecția persoanei fizice prin incriminarea faptelor îndreptate împotriva ei și a intereselor sale; - pe de altă parte, acest principiu vizează pe cei care au încălcat legea

penală, constrângerea penală având un caracter uman, respectându-se demnitatea infractorului, drepturile acestuia la asistență juridică, medicală etc.

3. **Principiul egalității în fața legii penale** Potrivit acestui principiu, toți membrii societății se află într-o poziție egală față de prevederile legii penale, atât în calitate de beneficiari ai ocrotirii juridico-penale, cât și în cea de destinatari ai exigențelor acestei legi.
4. **Principiul răspunderii penale personale** Potrivit acestui principiu pot fi trase la răspundere penală numai persoanele care au săvârșit o infracțiune și care sunt vinovate de aceasta (numai persoana care a suprimat viața unei alte persoane va fi pedepsită, dar și alte persoane care au determinat, ajutat în orice mod la săvârșirea acelei infracțiuni). Pedepsa penală nu poate fi transferată niciodată altei persoane.
5. **Principiul prevenirii faptelor prevăzute de legea penală** Legea penală, prin conținutul și sancțiunile prevăzute, asigură prevenția generală, adică ne atrage atenția asupra consecințelor unor asemenea fapte. De exemplu, chiar și după săvârșirea unei infracțiuni luarea măsurilor de siguranță ca sancțiuni de drept penal constituie măsuri de prevenire a săvârșirii unor fapte similare.

Aplicarea legii penale in timp

Ne preocupă această instituție, intrucât, în funcție de locul sau de timpul săvârșirii infracțiunii, precum și de timpul executării pedepsei, știm ce lege penală se aplică.

Potrivit art. 3 din noul Cod penal „*Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare*”. Astfel, durata de aplicare a legii penale reprezintă intervalul de timp cuprins între momentul intrării în vigoare (la dat prevazuta in lege sau la 3 zile de la publicarea in Monitorul Oficial) și cel al ieșirii din vigoare a legii penale. Ieșirea din vigoare a legii penale poate avea loc prin abrogarea legii

Constituția României conține principiul neretroactivității legii care arată că: „*Legea dispune pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile*”

La intrarea în vigoare a noului Cod penal au fost dezincriminate multe fapte penale între care: insulta, adulterul, vagabondajul etc, astfel ca aceasta a devenit o lege penală mai favorabilă, urmând să-și producă efectele și înainte de intrarea efectivă in vigoare.

Avem aici două situații care ne atrag atenția:

1) ***Aplicarea legii mai favorabile infracțiunilor nedefinitiv judecate.*** În asemenea cazuri s-a pus problema legii aplicabile - legea veche sub care s-a săvârșit infracțiunea sau legea nouă -sub imperiul căreia trebuie să se judece.

În dreptul nostru penal s-a admis soluția că dintre

cele două legi să se aplice legea mai blândă, adică legea mai favorabilă infractorului, indiferent dacă aceasta este cea veche sau cea nouă.

Dacă legea penală veche este mai favorabilă aceasta se aplică și după ieșirea ei din vigoare, iar dacă este mai blândă legea nouă atunci se va aplica aceasta, chiar înainte de a intra în vigoare efectiv.

Dacă fapta este incriminată de ambele legi penale (atât cea veche cât și cea nouă) legea mai favorabilă se determină după mai multe criterii:

- după condițiile de tragere la răspundere penală, legea ce prevede condițiile mai ușoare va fi mai blândă;

- după condițiile de incriminare, legea care condiționează incriminarea unei fapte de săvârșirea ei

în anumite împrejurări de timp, de loc etc. este mai favorabilă decât aceea care nu cere asemenea condiții pentru incriminare,

- după condițiile de pedepsire, acea lege care prevede o pedeapsă mai ușoară ca natură sau ca durată este mai favorabilă decât legea care prevede o pedeapsă ca natură sau ca durată mai grea;

2) *Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive.* Potrivit prevederilor

art. 6 al noului Codul penal actual (art. 6), când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, sancțiunea aplicată, dacă depășește

maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la acest maxim.

Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detențiune pe viață și până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeași faptă numai pedeapsa închisorii, pedeapsa detențiunii pe viață se înlocuiește cu maximul închisorii prevăzut pentru acea infracțiune.

Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuiește cu amenda, fără a se putea depăși maximul special prevăzut în legea nouă. Ținându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura cu totul sau parțial executarea amenzii.

Măsurile educative neexecutate și dacă nu sunt prevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele sunt în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta, dacă sunt mai reduse. Când legea nouă este mai favorabilă, pedepsele complementare și măsurile de siguranță neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta. Dacă legea nouă este mai favorabilă numai sub aspectul pedepselor complementare sau măsurilor de siguranță acestea se execută în conținutul și limitele prevăzute de legea nouă. Când o dispoziție din legea nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se ține seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a acesteia, de pedeapsa redusă sau înlocuită potrivit legii mai favorabile.

Aplicarea legii penale in spațiu

Aplicarea legii penale în spațiu are importanță pentru a ști care lege penală se aplică, în raport cu locul comiterii diferitelor infracțiuni - pe teritoriul României sau în străinătate - de către cetățeni români sau străini.

Avem și aici niște principii:

- *Principiul teritorialității legii penale române*-
Legea penală română se aplică

tuturor infracțiunilor comise pe teritoriul țării, indiferent de calitatea făptuitorului - cetățean român sau străin, persoană fără cetățenie, domiciliată în țara noastră sau în străinătate.

Astfel, infracțiunea se consideră săvârșită pe teritoriul României în următoarele situații:

- a) atunci când infracțiunea este săvârșită în întregime pe teritoriul țării;
- b) Când infracțiunea este comisă în întregime pe o navă sau aeronavă română aflată în primul caz în afara apelor maritime interioare și a mării teritoriale și în al doilea caz aflată în afara spațiului aerian al României.
- c) Când pe teritoriul (definit de art. 8 al.2 din noul C.pen.) sau pe o navă sau aeronavă română aflată în străinătate s-a efectuat numai un act de executare ori s-a produs rezultatul infracțiunii.

Apar și situații de genul:

- dacă fapta a fost începută în străinătate și rezultatul s-a produs în țară. Practicienii au fost de

acord că infractorul va fi pedepsit în țară ca și cum întreaga infracțiune s-ar fi săvârșit în țară;

- dacă fapta a început în țară și s-a terminat în străinătate. Părerile sunt de mai multe feluri: unii practicieni au considerat că fapta va fi pedepsită în străinătate, alții că va fi pedepsită numai ca o tentativă și alții că va fi pedepsită ca și cum ar fi fost săvârșită integral în țară.

Excepțiile aplicării principiului teritorialității legii penale sunt prevăzute în mod expres în Constituția României, în Codul penal (art. 13 din noul Cod penal) și în Convențiile internaționale.

a) O primă excepție se referă la faptele prevăzute de legea penală săvârșite de persoana care se bucură de imunitate de jurisdicție penală. Art. 13 din nou Cod penal prevede: *„Legea penală nu se aplică infracțiunilor săvârșite de reprezentanți diplomatici ai statelor străine sau alte persoane, care, în conformitate cu Convențiile internaționale, nu sunt supuse jurisdicției penale a statului român”*.

b) O altă excepție de la principiul teritorialității legii penale constă în imunitatea prezidențială, parlamentară și guvernamentală. Imunitatea prezidențială consacrată de Constituția României arată că Președintele României se bucură de imunitate. Competența de judecată revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. Președintele este demis de drept de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică penală pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului ; ei pot fi urmăriți și trimiși în judecată pentru

faptele care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați, fără încuviințarea camerei din care fac parte, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de casație și Justiție. În caz de infracțiune flagrantă, deputații și senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției; însă în cazul în care camera sesizată constată că nu există temeii pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri

Numai Camera Deputaților, Senatul și Președintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor. Cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate prin Legea răspunderii ministeriale care stabilește pedepsele ce se aplică acestora pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor.

- c) Infracțiunile săvârșite de personalul armatelor străine în timpul staționării sau trecerii pe teritoriul României.
- d) Infracțiunile săvârșite la bordul aeronavelor militare sau guvernamentale. Eventualele infracțiuni săvârșite la bordul lor nu cad sub jurisdicția statului român și nici faptele săvârșite pe teritoriul român de persoanele care fac parte din echipajul sau personalul specializat al acestei nave și aeronave pe timpul cât s-au aflat în porturi sau aeroporturi ori în apele maritime interioare sau în marea teritorială. Ele reprezintă

statele cărora le aparțin și se află pe teritoriul țării noastre cu aprobarea Guvernului român. Infracțiunile săvârșite la bordul unor nave străine aflate în trecere prin marea teritorială ori pe timpul cât se află în porturi, în apele maritime interioare și în marea teritorială a României.

- *Principiul personalității legii penale*;- legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării, dacă făptuitorul este cetățean român sau fără cetățenie care are domiciliul în țară. Noul Cod penal prevede și o condiție care trebuie îndeplinită, respectiv „fapta să fie prevăzută ca infracțiune și de legea țării unde a fost săvârșită”.

- *Principiul realității legii penale*- legea penală română se aplică pentru „orice infracțiuni contra unui cetățean român și pentru infracțiunile săvârșite contra persoanelor juridice de naționalitate română”. Pentru realizarea acestui principiu se cer întrunite următoarele condiții: a) infracțiunea să fi fost săvârșită în întregime în străinătate; b) fapta să constituie infracțiune în baza legii române; c) infracțiunea să fie îndreptată împotriva securității naționale a statului român, contra unui cetățean român sau împotriva unei persoane juridice române; d) făptuitorul să fie cetățean străin sau o persoană fără cetățenie care nu are domiciliul în România; e) infracțiunea săvârșită să fie sancționată cu pedeapsa detențiunii pe viață sau detențiunii severe. Nu este necesară prezența în țară a

infractorului, el putând fi judecat și în lipsă. Dacă infractorul a fost judecat și condamnat în străinătate, pedeapsa sau partea din pedeapsă executată în străinătate și arestul preventiv vor fi deduse din pedeapsa aplicată de Legea română.

- *Principiul universalității legii penale* arată că Legea penală română se aplică și altor infracțiuni, săvârșite în afara teritoriului țării de un străin, care se află de bunăvoie pe teritoriul României, în următoarele cazuri: a) s-a săvârșit o infracțiune pe care statul român și-a asumat obligația să o reprime în temeiul unui tratat internațional, indiferent dacă este prevăzută sau nu de legea penală a statului pe al cărui teritoriu a fost comisă; b) s-a cerut extrădarea sau predarea infractorului și aceasta a fost refuzată; c) dacă fapta este prevăzută ca infracțiune în legea penală a țării unde a fost săvârșită și făptuitorul se află în țară.

Reglementarea aplicării în spațiu a legii penale române este completată cu instituția **extrădării** din noul Cod penal.

Lupta împotriva infracționalității a făcut ca statele să ajungă să-și acorde asistență juridică reciprocă cooperând la descoperirea, reținerea și condamnarea celor care au încălcat legea penală. Pentru a-i opri să se ascundă dintr-o țară în alta după săvârșirea unor infracțiuni pe teritoriul unui stat sau altul, s-a recurs la realizarea unei instituții care să oprească acest fenomen: extrădarea.

Ce înseamnă extrădarea? Este un act juridic

bilateral intervenit între două state în baza căruia un stat, pe teritoriul căruia se află un infractor sau un condamnat, îl predă altui stat, la cererea acestuia, pentru a fi judecat sau pus să execute pedeapsa la care fusese condamnat de către instanțele judecătorești ale acelui stat. Instituția extrădării este reglementată prin norme de drept cuprinse în convenții bilaterale sau multilaterale. România a încheiat numeroase convenții de asistență juridică internațională cuprinzând reglementări în domeniul extrădării cu Franța, Germania, Italia, Grecia, Bulgaria, etc. Actuala Lege nr. 304/2004 adoptată de Parlamentul României privește cooperarea judiciară internațională în materie penală și reglementează prevederile de cooperare privind extrădarea, predarea în baza unui mandat european de arestare, transferul de proceduri în materie penală, recunoașterea și executarea hotărârilor, transferul persoanelor condamnate, comisiile rogatorii, înfățișarea martorilor, experților și a persoanelor urmărite, notificarea actelor de procedură, cazierul judiciar.

Există și situații de excepție, când ***nu se poate acorda extrădarea***. Nu pot fi extrădate din România următoarele categorii de persoane:

a) Cetățenii români cu excepția situațiilor prevăzute de art.24 din lege, respectiv, dacă: extrădarea se cere pentru efectuarea urmăririi penale și a judecării și dacă statul solicitant dă asigurări suficiente că în cazul condamnării la o pedeapsă privativă de libertate printr-o hotărâre judecătorească definitivă, persoana extrădată va fi transferată pentru executarea pedepsei în România; persoana extrădabilă domiciliază pe teritoriul statului solicitant la data formulării cererii de extrădare; persoana extrădabilă

are și cetățenia statului solicitant; persoana extrădabilă a comis fapta pe teritoriul său împotriva unui cetățean al unui stat membru al UE dacă statul solicitant este membru al UE. Cetățenii români și apatrizii (cei fără cetățenie) pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale și pe bază de reciprocitate.

b) Sunt exceptate persoanele cărora li s-a acordat dreptul de azil în România.

c) persoanele străine care se bucură de imunitate de jurisdicție în condițiile și în limitele stabilite prin convenții sau prin alte înțelegeri internaționale.

d) persoanele străine citate din străinătate în vederea audierii ca părți, martorii sau experții în fața autorităților judiciare române solicitante în limita imunităților conferite prin convenție internațională.

Extrădarea oricărei alte persoane străine poate fi refuzată sau amânată dacă predarea acesteia este susceptibilă să aibă consecințe de o gravitate deosebită pentru ea, în special din cauza vârstei sau a stării sale de sănătate.

Extrădarea nu se acordă dacă:

a) Statul solicitat are motive să creadă că cererea de extrădare motivată printr-o infracțiune de

drept comun a fost prezentată în vederea urmăririi sau pedepsirii unei persoane pe considerente de rasă, religie, de naționalitate sau de opinii politice și că situația acestei persoane riscă să fie agravată pentru unul sau altul din aceste motive.

b) Infracțiunea pentru care se cere extrădarea nu constituie o infracțiune de drept comun.

c) Infracțiunea pentru care este cerută este

considerată de statul solicitant ca o infracțiune politică sau ca o faptă conexasă unei asemenea infracțiuni.

- d) dacă fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită cu moartea de către legea statului solicitant.
- e) persoana a cărei extrădare se cere este condamnată cu suspendarea executării pedepsei
- f) România poate să refuze extrădarea persoanei reclamate pentru o infracțiune care, potrivit legislației române, a fost săvârșită în totul sau în parte pe teritoriul său sau când infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului statului solicitant, adică într-un al treilea stat. Extrădarea nu se acordă în cazul prescripției acțiunii penale sau prescripției executării pedepsei, fie ca e a statului solicitant, fie a statului solicitat. Extrădarea nu se acordă nici pentru o faptă amnistiată sau grațiată în statul solicitat.

Ce se întâmplă dacă mai multe state fac cerere de extrădare cu privire la aceeași persoană? Căruia stat i se predă?

Se va ține seama în această situație de toate împrejurările: de gravitatea faptei, locul săvârșirii, de datele depunerii cererii de extrădare, de naționalitatea persoanei reclamate, de existența convențiilor de extrădare în raport cu statul român.

Infracțiunea

Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o. Altfel spus, ca să fie infracțiune, trebuie să o prevadă legea (ex. *Luarea unui bun din posesia altuia, fără consimțământul acestuia...se numeste furt*), fapta să nu fie permisă de ordinea juridică și să nu aibă justificare (*legitima apărare*); să fie făcută cu vinovăție (*știind că nu e permisă*) și să se impute persoanei care a săvârșit-o.

Există și cauze justificative și cauze de neimputabilitate, ***situații în care fapta nu mai constituie infracțiune.***

Cauzele justificative

1) ***Legitima apărare-*** „este în legitimă apărare persoana care săvârșește faptă pentru a înlătura un atac material, direct, imediat și injust, care pune în pericol persoana sa, a altuia, drepturile acestora sau un interes general, dacă apărarea este proporțională cu gravitatea atacului” Astfel, „se prezumă a fi în legitimă apărare acela care comite faptă pentru a respinge pătrunderea unei persoane într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de aceasta, fără drept, prin violență, viclenie, efracție sau alte asemenea modalități nelegale ori în timpul nopții”.

Avem în această situație un ***atac***, o agresiune fizică (caracter material) îndreptată împotriva persoanei, a drepturilor sale sau împotriva unui interes general,

creând un pericol direct Atacul se poate îndrepta împotriva persoanei, punându-i în primejdie viața, integritatea corporală sau sănătatea, libertatea sau dreptul de proprietate.

Apărarea constă în săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală pentru înlăturarea atacului, proporțională cu gravitatea atacului. În această situație apărarea are o justificare, fiind necesară pentru a înlătura atacul.

2) **Starea de necesitate**- „este în stare de necesitate persoana care săvârșește fapta pentru a salva

de la un pericol imediat și care nu putea fi înlăturat altfel viața, integritatea corporală sau sănătatea sa ori a altei persoane sau un bun important al său ori al altei persoane sau un interes general, dacă urmările faptei nu sunt vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce în cazul în care pericolul nu era înlăturat”.

Ca și în cazul legitimei apărări pericolul trebuie să fie clar că se va produce. Actul de salvare realizat prin săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală trebuie să fie singurul mod de înlăturare a pericolului și să aibă un caracter necesar. Dacă existau și alte mijloace de salvare de la pericol, săvârșirea faptei prevăzute de legea penală nu se mai justifică, fapta constituind infracțiune.

3) **Exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații** - „este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta” ; „este de asemenea justificată

faptă prevăzută de legea penală constând în îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, dacă aceasta nu este în mod vădit ilegală”

4) **Consimțământul persoanei vătămate** - „este justificată faptă prevăzută de legea penală săvârșită cu consimțământul persoanei vătămate, dacă aceasta putea să dispună în mod legal de valoarea socială lezată sau pusă în pericol” (alin. 1); „consimțământul persoanei vătămate nu produce efecte în cazul infracțiunilor contra vieții, precum și atunci când legea exclude efectul justificativ al acestuia” (alin. 2).

Consimțământul trebuie dat sau verificat la momentul comiterii faptei. Acesta trebuie să fie determinat. Sunt excluse infracțiunile contra vieții.

Cauzele de neimputabilitate

1) **Minoritatea făptuitorului**- minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau cel cu vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani, fără discernământ, la data săvârșirii faptei prevăzute de legea penală.

Fapta prevăzută de legea penală nu constituie infracțiune, însă minorul beneficiază de măsuri de protecție speciale sau se poate lua o măsură de siguranță față de acest minor.

2) **Iresponsabilitatea**- „nu este imputabilă faptă prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și

dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale ori nu putea să le controleze, fie din cauza unei boli psihice, fie din alte cauze”.

Cauza stării de iresponsabilitate poate fi o boală psihică ori o altă cauză (epilepsia).

3) **Constrângerea fizică și constrângerea morală-** „nu este imputabilă faptă prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri fizice căreia făptuitorul nu i-a putut rezista”; „nu este imputabilă faptă prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri morale, exercitată prin amenințare cu un pericol grav pentru persoana făptuitorului ori a altuia și care nu putea fi înlăturat în alt mod”,).

4) **Intoxicația** - „nu este imputabilă faptă prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale ori nu putea să le controleze, din cauza intoxicării involuntare cu alcool sau cu alte substanțe psihoactive”. Persoana care săvârșește fapta trebuie să se găsească, la data comiterii, în stare de intoxicație produsă de alcool ori de alte substanțe (droguri) și starea de intoxicație să fie involuntară și totală. Beția nu poate fi apreciată ca involuntară, chiar dacă persoana nu a dorit și nu a crezut că va ajunge așa.

5) **Excesul neimputabil-** situația în care o persoană, aflată în stare de legitimă apărare sau în stare de necesitate, într-o stare psiho-fizică specială (tulburarea sau temerea), comite o faptă prevăzută de

legea penală, depășind limitele de proporționalitate dintre atac și apărare.

Excesul neimputabil în caz de legitimă apărare: fapta prevăzută de legea penală să fie săvârșită de o persoană aflată în stare de legitimă apărare; prin săvârșirea faptei apărarea sa nu fie proporțională cu gravitatea atacului, iar depășirea limitelor proporționalității dintre apărare și atac să fie cauzată de starea de tulburare sau temere provocată de atac.

Excesul neimputabil în cazul stării de necesitate: fapta prevăzută de legea penală să fie săvârșită de o persoană aflată în stare de necesitate; urmările să fie mai grave decât dacă făptuitorul nu ar fi acționat în vederea înlăturării pericolului și făptuitorul să nu își fi dat seama de toate acestea.

6) *Cazul fortuit- „nu este imputabilă faptă prevăzută de legea penală al cărei rezultat e consecința unei împrejurări care nu putea fi prevăzută”.*Fapta prevăzută de legea penală se săvârșește în cazul în care sunt: fenomene ale naturii, defecțiuni tehnice, etc. care nu putea fi cunoscute înainte.

7) *Eroarea asupra caracterului interzis al faptei, din culpă.*

Tentativa

O infracțiune apare, de regulă, într-o formă consumată, cu toate etapele ei, adică se naște ideea, se pregătește terenul și se săvârșește fapta. Legea penală națională nu incriminează actele de pregătire însă

încriminează tentativa: „*Tentativa constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul*”

Sigur ați tot auzit de-a lungul vremii folosindu-se expresii de genul: tentativă de omor, tentativă de furt, tentativă de lovitură de stat, însă cu siguranță nu i-ați dat importanță ca infracțiune, odată ce nu s-a produs rezultatul: omorul, furtul, lovitură de stat.

Legiuitorul s-a gândit însă că trebuie să pedepsească și această formă de infracțiune, chiar dacă ea rămâne numai cu pregătirea, fără să se producă rezultatul urmărit, poate pentru că făptuitorul a realizat consecințele faptei și s-a oprit (nu chiar la timp) sau poate pentru că a fost împiedicat de altcineva sau de altceva să-și ducă la sfârșit planul (dar ceva rău tot a făcut). Trebuie să fie sancționat însă pentru că a vrut să săvârșească fapta, chiar dacă știa că nu e bine ce face.

Trebuie să știți ca tot legiuitorul a stabilit că:

- Tentativa nu poate să existe decât la infracțiunile intenționate, nu și la cele din culpă, din greșală;
- Cel care, intenționând să săvârșească o infracțiune, înainte de descoperirea ei, se oprește sau anunță autoritățile de producere, astfel încât consumarea ei să fie împiedicată sau a împiedicat el însuși consumarea ei, ***nu va fi pedepsit.***

- Dacă autorul s-a oprit, însă până la acel moment a săvârșit o altă infracțiune decât cea pe care a urmărit-o și din a cărei desfășurare s-a oprit, făptuitorul va fi pedepsit pentru săvârșirea acelei infracțiuni.

(exemple: X a urmărit o bătrânică ieșind de la bancă cu economiile ei de-o viață, cu care voia să-i cumpere nepoatei o garsonieră; X a îmbrâncit-o și a împins-o în puțul liftului, i-a luat banii și a fugit.

Din punct de vedere al infracțiunii, X a săvârșit infracțiunea de tâlhărie, pedepsită cu închisoare de la 2 la 7 ani. Până aici se vede ca o infracțiune consumată.

Însă, după 10 minute, X are muștrări de conștiință: se întoarce, scoate bătrânică din puțul liftului și îi returnează banii.

Oare ce credeți, pe acest tip de făptuitor a înțeles legiuitorul să nu-l mai pedepsească, chiar dacă și-a dorit să o tâlhărească pe bătrânică? Evident nu în această situație. În acest caz vorbim de tentativă de tâlhărie care se pedepsește prin reducerea la jumătate a limitelor de pedeapsă pentru infracțiunea consumată, adică se va pedepsi cu închisoare de la 1 la 3,5 ani.

X nu ar fi fost pedepsit dacă s-ar fi oprit înainte de a o îmbrânci și a-i lua banii.

Recidiva

Recidiva- situația în care, după condamnarea definitivă, executată sau nu, dar până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, cel condamnat săvârșește o nouă/noi infracțiuni.

Există niște condiții generale de existență a stării de recidivă:

- existența unei condamnări definitive pe latură penală (executată sau nu), care trebuie să se refere la o infracțiune intenționată care să atragă o pedeapsă concretă privativă de libertate de o anumită gravitate (închisoare mai mare de un an sau detențiune pe viață);
- săvârșirea unei noi infracțiuni intenționate, infracțiune de o anumită gravitate, pentru care pedeapsa să fie închisoarea de un an sau mai mare de un an ori detențiunea pe viață
- să fie vorba de același făptuitor (major).

Există condamnări care nu atrag starea de recidivă:

- Faptele care nu mai sunt prevăzute de legea penală
- Infracțiunile amnistiate
- Infracțiunile săvârșite din culpă

După definiție, starea de recidivă poate să fie:

- *Postcondamnatorie (după o condamnare)*- se săvârșește noua infracțiune după o condamnare, însă înainte de executarea pedepsei. Comiterea noii infracțiuni poate avea loc: înainte de începerea executării pedepsei, în timpul executării pedepsei într-un loc de deținere, pe durata termenelor de supraveghere ale liberării condiționate, suspendării executării pedepsei sub supraveghere ori pe durata termenului de încercare al unei grațieri condiționate, inclusiv atunci când se comite infracțiunea de evadare sau când noua infracțiune se comite, în condițiile

legii, în stare de evadare.

- *Postexecutorie (după executarea unei pedepse)*- se săvârșește noua infracțiune după executarea pedepsei dintr-o altă condamnare, până la reabilitare sau până la împlinirea termenului de reabilitare. Comiterea noii infracțiuni poate avea loc: după executarea propriu-zisă a pedepsei sau considerarea ei ca executată, prin grațiere (totală sau parțială), necondiționată sau condiționată (dar ulterior producerii efectelor definitive), prin împlinirea termenului de prescripție a executării pedepsei ori după împlinirea termenelor de supraveghere ale suspendării executării pedepsei sub supraveghere ori eliberării condiționate, dar până la intervenirea reabilitării sau împlinirea termenului de reabilitare.

Oare ce credeți, ținând cont de scopul legii penale, respectiv acela de prevenție, de protecție a valorilor, cum trebuie sancționată starea de recidivă? Să fim mai blânzi, să ne gândim că inculpatul a săvârșit o nouă infracțiune pentru că societatea nu l-a înțeles și nu l-a ajutat să revină pe calea cea bună a respectării regulilor?

Bănuiam că nu asta e varianta pe care o considerați potrivită.

Așa a gândit și legiuitorul, apreciind că, dând greș în rolul de prevenție, legea penală trebuie să devină un mijloc de constrângere, astfel că pentru cei care nu și-au învățat lecția, pedepsele se înăspresc.

Când pedeapsa anterioară sau pedeapsa stabilită pentru infracțiunea săvârșită în stare de recidivă postcondamnatorie este detențiunea pe viață, se va executa pedeapsa detențiunii pe viață.

În cazul recidivei postexecutorii se majorează limitele speciale de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea comisă în stare de recidivă (închisoare sau amendă), cu jumătate.

Tratamentul penal al recidivei postcondamnatorii se întemeiază pe sistemul adunării pedepselor.

Spre exemplu, La data de 1 martie 2014, Gheorghe a fost implicat într-un accident de circulație, el fiind soferul. De fapt, nu a adaptat viteza la condițiile de trafic, a intrat într-un parapet de beton. În urma accidentului, soția sa, pasager pe locul din dreapta față, și fiul său, pasager pe bancheta din spate a autovehiculului, și-au pierdut viața. La data de 3 aprilie 2015, Gheorghe a fost condamnat definitiv la pedeapsa cu închisoare de 4 ani pentru ucidere din culpă. Executarea pedepsei a început la data de 10 iunie 2015, în Penitenciarul Gherla. La data de 11 august 2015, Gheorghe evadează, fiind prins în octombrie același an. Judecătoria i-a stabilit pentru evadare o pedeapsă de 2 ani închisoare. Și...

Chiar dacă am fi tentați să spunem că Gheorghe s-ar afla într-o stare de recidivă postcondamnatorie, întrucât a săvârșit o infracțiune după ce fusese condamnat și se află în executarea altei pedepse, nu este așa, întrucât prima condamnare a fost pentru o infracțiune din culpă (din greșeală), fără să fi urmărit acel rezultat, astfel că va avea de executat restul din pedeapsă din care a evadat, la care se adaugă pedeapsa

din infracțiunea de evadare, adică 5 ani și 10 luni.

Autorul și participanții

Noul Cod Penal vine cu o modificare cu privire la participantii la infracțiune și adaugă la autori, instigatori sau complici la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală și calitatea de coautor.

Autorul - persoana care săvârșește în mod nemijlocit o faptă prevăzută de legea penală;

Coautorul - persoana care săvârșește nemijlocit aceeași faptă prevăzută de legea penală;

Instigatorul - persoana care (cu intenție) determină o altă persoană să săvârșească o faptă prevăzută de legea penală;

Complicele - persoana care (cu intenție) înlesnește sau ajută în orice mod la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală sau persoana care promite (înainte sau în timpul săvârșirii faptei) că va tăinui bunurile provenite din aceasta sau că va favoriza făptuitorul (chiar dacă după săvârșirea faptei promisiunea nu este îndeplinită).

Spre exemplu: *Mihai îi dă un pont lui Radu, că poate să fure din magazinul de băuturi al dlui Man, în timpul nopții, când nu e de serviciu fratele lui Mihai, Ion (care are cheie și știe tot ce mișcă în magazin).*

Zis și făcut. Radu se hotărăște să fure și mai ia cu el un amic, pe Dan. Merg împreună în noaptea următoare la magazinul de băuturi, fură o mulțime de lăzi de băuturi scumpe, distrug câteva rafturi și sticle și pleacă.

După definițiile de mai sus, la prima vedere, credem că nu e greu de identificat ce rol are fiecare

în săvârșirea infracțiunii (*Radu- autor, Dan-coautor, Mihai-instigator și Ion-complice*).

Situația se complică atunci când trebuie să analizăm toate elementele infracțiunii, pe toate părțile.

Săvârșirea oricărei fapte penale înseamnă efectuarea unor acte de executare sau neîndeplinirea unor acte obligatorii. Persoana care efectuează actele de executare sau nu îndeplinește actele la care era obligată să le execute este *autor* al faptei realizată prin comisiune sau omisiune.

În general, orice persoană care acționează în mod nemijlocit are calitate de autor. Totuși, sunt infracțiuni la care autorul trebuie să aibă o anumită calitate cerută de norma de incriminare care trebuie să existe în momentul săvârșirii faptei.

Coautoratul este acea formă a participației penale în care o faptă prevăzută de legea penală este săvârșită în mod nemijlocit de către două sau mai multe persoane toți participanții acționând cu vinovăție. Există o serie de infracțiuni la care coautoratul nu este posibil: infracțiunile cu autor unic; infracțiunile omisive (neîndeplinirea unei obligații impusă de lege și care are un caracter personal); Actele coautorilor nu trebuie să fie la fel, fiind suficient ca ele să se împletească.

Instigarea reprezintă forma participației penale în care o persoană, numită *instigator*, determină o altă persoană, numită *instigat*, să săvârșască o faptă

prevăzută de legea penală, în condițiile în care persoana instigată nu luase înaintea hotărârea de a săvârși fapta prevăzută de legea penală iar activitatea de determinare a instigatorului este comisă cu intenție și este urmată de executare din partea autorului.

Pentru ca să existe instigare și pentru ca instigatorul să fie considerat participant la săvârșirea infracțiunii, trebuie să fie îndeplinite deodată următoarele condiții:

- să existe cel puțin două persoane, instigator și instigat;

- efectuarea unei activități de determinare de către instigator a instigatului în sensul în care acesta să săvârșească o faptă prevăzută de legea penală;

- instigatul să nu fi luat o hotărâre anterioară de a săvârși fapta prevăzută de legea penală la care a fost instigat

- instigatorul să desfășoare, cu intenție, activitatea de determinare a instigatului pentru ca acesta din urmă să săvârșească fapta prevăzută de legea penală;

- activitatea de determinare a instigatorului față de instigat să fie urmată de executare.

După numărul de persoane instigate putem avea instigare individuală (când persoanele cărora li se adresează instigatorul sunt determinate) sau instigare colectivă (când instigatorul se adresează unui număr nedeterminat de persoane- mulțimii)

Complicitatea este o formă a participației penale în care o persoană, cu intenție, sprijină o altă persoană la realizarea unei fapte penale. Contribuția complicelui la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală este

indirectă, deoarece nu el realizează fapta, ci ajută la realizarea acesteia de către autor. Pentru ca să existe complicitate trebuie să fie îndeplinite deodată următoarele condiții:

- săvârșirea de către autor a unei fapte prevăzute de legea penală;
- săvârșirea de către complice a unor activități de sprijinire la comiterea unei fapte de către autor;
- contribuția complicelui să fi folosit efectiv autorului în săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;
- actele de complicitate, în oricare din modurile în care s-au manifestat, trebuie să fie efectuate cu intenție.

După tipul de sprijin dat autorului complicitatea poate fi: materială (face rost de instrumente să taie zăbrelele, înlătură obstacolele, etc.) sau morală, care constă în susținerea moralului făptuitorului prin promisiuni de tănuire, favorizare etc.

Nu numai autorul poate să aibă un complice, ci și instigatorul.

În ce privește sancționarea participanților, legislația penală, de-a lungul vremii, a gândit două sisteme de sancționare:

- unul în care consideră că toți participanții trebuie sancționați între aceleași limite de pedeapsă deoarece fapta săvârșită este voința tuturor;
- altul în care sancționarea celor ce participă în diferite calități la săvârșirea infracțiunii trebuie făcută în funcție de contribuția fiecăruia, adică legea penală să prevadă pentru instigatori și

complici pedepse diferite de cele ale autorilor deoarece, pe de o parte, există o deosebire obiectivă, materială a participanților, iar pe de altă parte, există și o deosebire subiectivă între aceștia.

Astfel, instigatorul și complicele, care au acționat cu intenție, sunt sancționați cu pedeapsa prevăzută pentru autorul faptei săvârșite cu intenție, pe când autorul care a săvârșit fapta din culpă va fi sancționat cu pedeapsa prevăzută de lege pentru culpă, iar dacă fapta nu este incriminată în caz de culpă, autorul nu va fi pedepsit.

Instigatorul sau complicele care a acționat cu intenție este sancționat cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită, iar autorul nu este pedepsit deoarece a săvârșit fapta fără vinovăție.

Observăm că există niște dispoziții ale legii penale comune tuturor participanților la infracțiune, însă există și caracteristici ale fiecărui participant (forma de vinovăție, scopul participantului, antecedentele penale, mijloacele utilizate, etc.), astfel că la aplicarea pedepsei se ține cont de aceste aspecte.

Un alt exemplu:

Într-o dimineață, Mihai a fost transportat cu taximetrul condus de Gheorghe, într-un cartier din oraș, la domiciliul lui Ion. De aici, cei doi s-au reîntors cu același taximetru în centrul orașului. Pe drum, între Mihai, care se afla pe bancheta din spate, și Ion, aflat pe scaunul dreapta față, s-au purtat discuții privind spargerea unor apartamente în scopul dobândirii de bani și alte bunuri, cei doi obișnuind

să săvârșească astfel de fapte. În acest scop, s-au dus către locuința lui Florin (care le-a dat șurubelniță și o cheie reglabilă) apoi, în alt cartier. Gheorghe a rămas în apropiere, ca sa-i ia pe cei trei, împreună cu bunurile furate. Mihai și Ion au intrat într-un bloc, iar Florin a rămas de pază.

În continuare, cei doi au pătruns într-un apartament, de unde au furat bani, bijuterii, electrocasnice, pe care le-au învelit în păături, după care au încărcat bunurile în taximetrul lui Gheorghe. Mihai, Ion și Florin s-au întors la apartamentul cu pricina, ca să mai ia și altele. La ieșirea din scara blocului însă au fost surprinși de un locatar, care a sesizat că sunt hoți. Ca să-și asigure scăparea, Mihai l-a îmbrâncit pe locatar, iar Ion și Florin l-au lovit cu pumnul. În urma agresiunilor la care a fost supus, locatarul a suferit leziuni care au necesitat pentru vindecare 3-4 zile de îngrijiri medicale.

Cum îi tratăm pe cei patru?

Mihai, Ion și Florin sunt coautori la infracțiunea de furt calificat, însă lui Gheorghe nu i se poate reține decât complicitatea la infracțiunea de furt calificat.

Pedepsele

E normal ca fiecare regulă să aibă și o sancțiune în cazul în care e încălcată. Astfel, legea penală are și ea un sistem al sancțiunilor de drept penal.

Potrivit reglementărilor în vigoare *sistemul sancțiunilor de drept penal* cuprinde:

a) *pedepsele* - sancțiuni proprii dreptului penal; reprezintă cele mai grave sancțiuni aplicabile infractorilor;

b) *măsurile educative* - sancțiuni de drept penal care se aplică în exclusivitate minorilor infractori și au o funcție educativă și doar pe alocuri o funcție represivă;

c) *măsurile de siguranță* - sancțiuni de drept penal cu caracter preventiv, prevăzute de lege în scopul înlăturării stării de pericol a făptuitorului și al prevenirii comiterii de noi fapte antisociale de către acesta.

Literatura de specialitate a stabilit că *principiile sancțiunilor de drept penal* sunt:

a) *legalitatea* sancțiunilor de drept penal - constă în faptul că legea prevede pedepsele și măsurile ce se pot aplica;

b) *umanismul* sancțiunilor de drept penal - se referă la faptul că nu sunt degradante;

c) *revocabilitatea* sancțiunilor de drept penal - rezultă din faptul că pot fi revocate sau retrase;

d) *individualizarea* sancțiunilor de drept penal - presupune ca acestea să fie aplicate în raport cu gravitatea faptei și pericolozitatea socială a infractorului;

e) *personalitatea* sancțiunilor de drept penal - rezultă din faptul că acestea se aplică numai celui care a

săvârșit ori a contribuit la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală.

Pedeapsa este o sancțiune juridică specifică dreptului penal deoarece ori de câte ori legea incriminează o faptă drept infracțiune trebuie, neapărat, să prevadă ca sancțiune o pedeapsă. De aceea, în fiecare dispoziție legală vom întâlni și pedeapsa în conținutul acelei dispoziții.

Codul penal de la 1969 arată: „Pedeapsa este o măsură de constrângere și un mijloc de reeducare a condamnatului. Scopul pedepsei este prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.”

Categoriile pedepselor în dreptul penal român

Codul penal român reglementează în mod diferit pedepsele aplicabile persoanelor fizice de cele aplicabile persoanelor juridice.

Pedepsele aplicabile persoanelor fizice, pot fi:

a) *pedepse principale* - detențiunea pe viață, închisoarea de la 15 zile la 30 de ani sau amenda - suma de plată fiind calculată în sistemul zilelor-amendă, unde o zi amendă poate avea o valoare cuprinsă între 10 și 500 lei, iar numărul zilelor amendă aplicabile cuprins între 30 și 400 zile;

b) *pedepse complementare* - interzicerea unor drepturi de la unu la 10 ani, degradarea militară, publicarea hotărârii de condamnare;

c) *pedepse accesorii* - interzicerea drepturilor prevăzute în art. 64 Cod penal în condițiile prevăzute în art. 71 C.pen.

Pedepsele aplicabile persoanelor juridice sunt:

a) *pedeapsa principală* este amenda stabilită prin sistemul zilelor-amendă;

b) *pedepse complementare*:

- dizolvarea persoanei juridice;
- suspendarea activității persoanei juridice pe o perioadă de la 3 luni la 1 an sau suspendarea uneia din activitățile persoanei juridice în legătură cu care s-a săvârșit infracțiunea pe o durată de la 3 luni la 3 ani;
- închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani;
- interzicerea de a participa la procedurile de achiziții publice pe o durată de la unu la 3 ani;
- plasarea sub supraveghere judiciară;
- afișarea sau difuzarea hotărârii de condamnare.

Individualizarea judiciară a pedepselor (adică stabilirea zilelor-amendă și a sumei; stabilirea numărului de ani

de inchisoare) este numai de competența instanței de judecată.

Cu toate acestea, dată fiind importanța acestei individualizări, realizarea ei nu trebuie să fie lăsată integral la aprecierea instanței de judecată deoarece și instanța trebuie să respecte anumite reguli, urmând să țină cont de:

- a) împrejurările, modul de comitere, mijloacele folosite la săvârșirea infracțiunii;
- b) starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- c) natura și gravitatea rezultatului produs precum și a altor consecințe ale infracțiunii;
- d) mobilul și scopul săvârșirii infracțiunii;
- e) antecedentele penale ale infractorului, precum și conduita acestuia înainte și după comiterea faptei;
- f) persoana infractorului cu trăsăturile care îl caracterizează (vârstă, stare de sănătate, educație etc.)

Avem și noțiunea de circumstanțe atenuante și agravante, respectiv împrejurări, calități, stări sau situații care însoțesc fapta, contribuind la gravitatea și calificarea acestuia sau care privesc situația personală a infractorului, determinând felul vinovăției și incidența răspunderii penale și care determină reducerea sau sporirea pericolozității infractorului.

Circumstanțele atenuante sunt reglementate de Codul penal și potrivit dispozițiilor acestor norme juridice penale ele pot avea două forme, respectiv:

circumstanțe atenuante legale generale și circumstanțe atenuante judiciare.

Circumstanțele atenuante legale sunt: depășirea limitelor legitimei apărări, depășirea limitelor stării de necesitate, provocarea din partea persoanei vătămate, acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Circumstanțele atenuante judiciare sunt lăsate la aprecierea instanței de judecată și privesc: conduita bună a infractorului înainte de săvârșirea infracțiunii, stăruința depusă de acesta pentru îndepărtarea prejudiciilor aduse prin săvârșirea infracțiunii, atitudinea infractorului în cadrul activității procesuale după săvârșirea infracțiunii dar și orice alte împrejurări asemănătoare pe care instanța le poate considera circumstanțe atenuante.

Circumstanțele atenuante au ca efect atenuarea obligatorie a pedepsei fie prin reducerea pedepsei cu o treime, fie prin schimbarea acesteia în una mai ușoară.

Circumstanțele agravante din Codul penal sunt: săvârșirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună, săvârșirea infracțiunii prin acte de cruzime sau supunerea victimei la tratamente degradante ori prin metode de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, asocierea în comiterea faptei a unui infractor major cu un minor, săvârșirea infracțiunii profitând de starea vădită de vulnerabilitate a victimei, săvârșirea infracțiunii pe teme de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală ș.a., în stare de intoxicație voluntară cu alcool sau alte

substanțe cu caracter psihoactiv provocată în vederea comiterii faptei sau de către o persoană care a profitat de situația prilejuită de o calamitate, stare de asediu sau stare de urgență.

Circumstanțele agravante pot avea ca efect, în cazul persoanei fizice, agravarea pedepsei în sensul creșterii acesteia până la maximul special sau, dacă este cazul, cu aplicarea unui spor de pedeapsă până la 2 ani, dar de cel mult o treime din maximul special.

Aplicarea pedepselor

Pedeapsa aplicată de instanța de judecată trebuie executată:

- a) pedeapsa amenzii se execută prin plata unei sume de bani;
- b) pedepsele privative de libertate se execută în regim de maximă siguranță, regim închis, regim semideschis sau regim deschis;
- c) pedepsele complementare încep a fi executate după ce a avut loc executarea pedepsei închisorii, după grațierea totală sau a restului de pedeapsă sau după prescripția executării pedepsei, excepție făcând degradarea militară;
- d) pedepsele accesorii încep executarea în momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Pedepsele principale aplicate persoanei fizice și executarea acestor pedepse.

1) *Pedeapsa detențiunii pe viață* reprezintă cea mai severă pedeapsă și se aplică în cazul săvârșirii infracțiunilor deosebit de grave. Aplicarea acestei pedepse are și limitări: nu se aplică celui care la data pronunțării hotărârii de condamnare a împlinit vârsta de 65 de ani.

Detențiunea pe viață se execută în penitenciare anume destinate pentru aceasta sau în secții speciale ale celorlalte penitenciare. Regimul executării pedepsei detențiunii pe viață este cel de maximă siguranță.

Dacă cel condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață a împlinit vârsta de 65 de ani în timpul executării pedepsei, detențiunea pe viață se înlocuiește cu închisoare pe timp de 30 de ani.

Liberarea condiționată se poate acorda celui condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață, după executarea efectivă a 20 de ani de detenție, ținându-se cont de comportamentul condamnatului (este stăruitor în muncă, disciplinat, dă dovezi temeinice de îndreptare, avându-se în vedere și antecedentele sale penale).

2) *Pedeapsa cu închisoarea* constă în lipsirea de libertate pe durată determinată, cuprinsă între 15 zile și 30 de ani.

În general, pedeapsa închisorii este prevăzută singură sau, uneori, alternativ cu pedeapsa detențiunii pe viață sau amenda. Închisoarea este o pedeapsă principală, care înseamnă scoaterea celui condamnat din mediul și condițiile în care a trăit, în izolarea lui de societate și supunerea lui la un regim de viață sever, dar uman.

Instanța de judecată este competentă să stabilească și să aplice pedeapsa închisorii, ocazie cu care va ține seama de dispozițiile generale ale Codului penal, de limitele de pedeapsă fixate de acest Cod, de persoana infractorului și de împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Executarea pedepsei cu închisoarea se poate realiza în regimuri diferite de executare în funcție de perioada de condamnare la această sancțiune, natura și modul săvârșirii infracțiunii, precum și persoana infractorului. Aceste regimuri enumerate succint sunt: regimul de maximă siguranță, regimul închis, regimul semideschis și regimul deschis.

În mod excepțional, natura și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și persoana condamnatului pot determina includerea persoanei condamnate în regimul de executare imediat inferior ca grad de severitate.

Liberarea condiționată, adică punerea în libertate a condamnatului din locul de deținere înainte de executarea în întregime a pedepsei cu închisoarea la care a fost condamnat, cu condiția ca el să nu mai săvârșească o nouă infracțiune până la împlinirea duratei pedepsei, ține cont de fracțiunile de pedeapsă și la comportarea condamnatului.

3)Pedeapsa cu amenda

Amenda este o pedeapsă penală principală care poate fi prevăzută alternativ cu pedeapsa închisorii sau, în anumite cazuri, singură, și reprezintă o sumă de bani stabilită de instanța de judecată pe care infractorul

este obligat să o plătească statului. Există niște limite ale pedepsei cu amenda.

Dacă cel condamnat la plata unei amenzi nu platește, instanța poate înlocui această pedeapsă cu pedeapsa închisorii în limitele prevăzute pentru infracțiunea săvârșită și ținând cont de partea din amendă care a fost achitată.

Este prevăzută și posibilitatea executării amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, în situația în care persoana condamnată nu poate efectua plata sumei de bani pe care o are de achitat, din motive neimputabile acesteia.

Ca să nu existe nicio îndoială, amenda penală nu este ca cea pe care ne-o dă poliția rutieră că am traversat strada prin loc nepermis; amenda penală se înscrie în cazierul judiciar al persoanei condamnate. Doar pedeapsa constă în plata unei sume de bani, însă fapta este tot infracțiune.

Pedepsele complementare și accesorii aplicate persoanei fizice și executarea acestor pedepse
*pedepsele complementare sunt:*interzicerea unor drepturi, degradarea militară și publicarea hotărârii de condamnare.

În ceea ce privește *pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi* instanța de judecată poate decide interzicerea unuia sau unora din drepturi, respectiv drepturi electorale, drepturi părintești, drepturi care privesc exercițiul unei funcții, profesii, meserii, dreptul de a se afla într-un anumit spațiu teritorial etc. Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi este obligatorie când legea o

prevede în mod expres și rămâne la alegerea instanței când pedeapsa principală stabilită este închisoarea sau amenda și când instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, această pedeapsă este necesară. Executarea pedepsei interzicerii unor drepturi începe de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii ori după executarea pedepsei închisorii.

În ceea ce privește *pedeapsa complementară a degradării militare* aceasta constă în pierderea gradului și a dreptului de a purta uniformă și se aplică în mod obligatoriu pentru pedepse cu închisoarea mai mari de 10 ani sau detențiune pe viață sau la aprecierea instanței de judecată pentru pedepse cu închisoarea cuprinse între 5 ani și 10 ani. Se aplică numai condamnaților militari sau rezerviști.

Publicarea hotărârii definitive de condamnare se poate dispune în condițiile în care instanța apreciază, funcție de natura și gravitatea infracțiunii, că publicarea va contribui la prevenirea săvârșirii unor astfel de infracțiuni.

Pedepsele aplicabile persoanei juridice și executarea acestor pedepse

Pedeapsa amenzii pentru persoana juridică (societatea comercială) reprezintă suma de bani pe care persoana juridică este condamnată să o plătească; cuantumul amenzii se stabilește în sistemul zilelor-amendă.

Pedepsele complementare aplicabile persoanei juridice le-am enumerat anterior; aplicarea unora dintre acestea este lăsată la aprecierea instanței. Aplicarea uneia sau mai multor pedepse complementare este obligatorie când legea prevede această pedeapsă. Executarea pedepselor complementare începe după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

Măsurile de siguranță

Sunt sancțiuni cu caracter preventiv prevăzute de lege și luate de instanțele de judecată, față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală și cu privire la care există bănuiala că și în viitor vor comite asemenea fapte.

Scopul măsurilor de siguranță constă în înlăturarea unei stări de pericol și împiedicarea săvârșirii altor fapte prevăzute de legea penală.

Pentru a se lua o măsură de siguranță trebuie îndeplinite deodată următoarele condiții:

- a) săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, indiferent dacă a atras sau nu aplicarea unei pedepse;
- b) să existe o stare de pericol din partea persoanei care a săvârșit infracțiunea sau a altor cauze;
- c) să existe bănuiala justificată că, și în viitor, făptuitorul va săvârși din nou fapta prevăzută de legea penală, datorită stării de pericol pe care o prezintă.

Măsurile de siguranță sunt: obligarea la tratament medical, internarea medicală, interzicerea

de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, confiscarea specială și confiscarea extinsă.

Obligarea la tratament medical- în cazurile în care făptuitorul determinat de existența unei boli sau a intoxicației cronice prin alcool, stupefiante (droguri) sau alte asemenea substanțe prezintă pericol pentru societate, poate fi obligat să se prezinte în mod regulat la tratament medical până la însănătoșirea sa ori până la obținerea unei ameliorări a stării sale de sănătate care să înlăture starea de pericol social. Dacă se refuză tratamentul instanța poate dispune internarea medicală.

Din cuprinsul acestor dispoziții rezultă că, pentru a se dispune obligarea la tratament medical, trebuie îndeplinite anumite condiții:

- a) făptuitorul să fi săvârșit o faptă prevăzută de legea penală;
- b) făptuitorul să prezinte un anumit pericol pentru societate;
- c) starea de pericol a făptuitorului să provină din cauza unei boli sau intoxicații cu alcool, stupefiante sau alte asemenea substanțe.

Internarea medicală- făptuitorul bolnav mintal, toxicoman sau care suferă de o boală infecto-contagioasă, aflat într-o stare de sănătate care prezintă pericol pentru societate, poate fi obligat la internare într-un institut medical de specialitate până la însănătoșire ori până la obținerea unei ameliorări a stării sale de sănătate care să înlăture starea de pericol social.

Rezultă că măsura internării medicale se ia de instanța de judecată dacă sunt întrunite deodată următoarele condiții:

- a) persoana să fi săvârșit o faptă prevăzută de legea penală;
- b) persoana care a săvârșit fapta să fie bolnavă mintal, toxicomană sau să sufere de o boală infecto-contagioasă;
- c) persoana bolnavă care a săvârșit fapta să prezinte un pericol pentru societate.

Interzicerea unei funcții sau a unei profesii- când făptuitorul care a săvârșit fapta ca urmare a incapacității, nepregătirii sau a altor cauze pentru ocuparea unei anumite funcții, ori pentru exercitarea unei profesii poate fi luată măsura interzicerii acestuia de a ocupa funcția sau de a exercita profesia respectivă.

Din conținutul acestui articol rezultă că pentru luarea unei asemenea măsuri de siguranță trebuie îndeplinite deodată următoarele condiții:

- a) să se săvârșească o faptă prevăzută de legea penală;
- b) fapta să fie săvârșită cu ocazia îndeplinirii unei funcții sau exercitării unei profesii;
- c) fapta să fie rezultatul incapacității, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu pentru ocuparea unei funcții sau exercitarea unei profesii.

Confiscarea specială

Codul penal ne arată care sunt categoriile de bunuri care pot fi supuse măsurii confiscării speciale:

- a) bunuri produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;
- b) bunuri care au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni, dacă sunt ale infractorului sau dacă aparținând altei persoane aceasta a cunoscut scopul folosirii lor, cu excepția infracțiunilor săvârșite prin presă;
- c) bunuri folosite, imediat după săvârșirea infracțiunii, pentru asigurarea scăpării infractorului sau pentru a păstra folosul ori produsul obținut, fără a avea relevanță dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, fiind ale altei persoane, aceasta a cunoscut destinația lor;
- d) bunuri date pentru a determina săvârșirea unei fapte sau pentru a răsplăti pe făptuitor;
- e) bunuri dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și nu servesc nici la despăgubirea acesteia;
- f) bunuri a căror deținere este interzisă prin lege.

Dacă valoarea bunurilor supuse confiscării care au fost folosite la săvârșirea unei infracțiuni este mai mare în raport de gravitatea infracțiunii, se dispune confiscarea parțială a bunurilor.

Dacă bunurile folosite la săvârșirea unei infracțiuni cât și cele produse, modificate sau adaptate în scopul săvârșirii unei infracțiuni nu pot fi confiscate pentru ca nu sunt ale infractorului, iar persoana căreia îi aparțin nu a cunoscut scopul folosirii lor, se confiscă echivalentul în bani al bunurilor respective.

În situația în care bunurile supuse confiscării nu se găsesc, în locul lor se confiscă bani și bunuri până la concurența valorii.

Se confiscă și bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, cu excepția bunurilor care au fost folosite la săvârșirea unei infracțiuni și a bunurilor produse, modificate sau adaptate în scopul săvârșirii unei infracțiuni.

Confiscarea extinsă

Confiscarea extinsă este mai mult decât confiscarea specială. Codul penal prevede că sunt supuse confiscării extinse bunuri care nu pot face obiectul confiscării speciale dacă:

- persoana este condamnată pentru o serie de infracțiuni stipulate în mod expres în textul de lege, cum ar fi traficul de droguri, traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile, infracțiuni de terorism, infracțiuni de evaziune fiscală sau spălare de bani etc.,
- fapta este susceptibilă să îi procure un folos material și
- pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare.

Confiscarea extinsă se dispune numai dacă sunt îndeplinite toate condițiile.

Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite și condițiile:

- a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod legal;

b) instanța are convingerea (pe baza probelor) că bunurile respective provin din activitățile infracționale: traficul de droguri, traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile, infracțiuni de terorism, infracțiuni de evaziune fiscală sau spălare de bani etc. Se va ține seama și de valoarea bunurilor transferate de către persoana condamnată ori de un terț unui membru al familiei sau unei persoane juridice asupra căreia persoana condamnată deține controlul.

În practică ne-am lovit de o situație, de altfel unică la nivelul României, pe care ținem să v-o facem cunoscută:

Un cetățean italian venit din Italia și stabilit în 2004 într-un oraș din România cumpără terenuri de la diverse persoane și începe să construiască blocuri de apartamente. Se împrumută de la bănci și încasează avansuri de la persoane care vor să-și cumpere apartamente în blocurile pe care el le construiește. Face toate astea prin intermediul unei societăți comerciale pe care și-o înființează în România.

Majoritatea promiștenilor-cumpărători cumpără apartamentele cu plata în rate lunare direct la dezvoltator. Toate bune până aici...6 blocuri sunt finalizate, se fac contractele notariale și cumpărătorii, care au achitat întregul preț, devin proprietari. Până în aprilie 2018 alte 4 blocuri se finalizează, însă nu se fac contractele notariale cu cumpărătorii care au achitat tot prețul, din diverse motive; alte 4 blocuri se află în diverse stadii de edificare: construcția 1- 80%, construcția 2- 60%, construcția 3- 30% și construcția 4-

5%. Chiar și blocurile acestea sunt integral antecontractate și cumpărătorii plătesc rate lunare.

Și...bum! În aprilie 2018 cetățeanul italian este arestat în România, la solicitarea statului italian, pentru săvârșirea infracțiunilor de tip mafiot. Statul italian, odată cu arestarea cetățeanului italian, dispune și aplicarea sechestrului asupra tuturor bunurilor acestuia, precum și asupra tuturor bunurilor ce aparțin societăților comerciale în care el are calitatea de asociat. Toate blocurile finalizate și în construcție sunt proprietatea uneia dintre societățile în care cetățeanul italian are calitatea de asociat unic. În același timp, se aplică sechestrul și pe conturile bancare ale cetățeanului și ale societăților.

Cetățeanul italian a fost predat statului italian tot în 2018, a fost judecat și condamnat la 16 ani închisoare și confiscarea extinsă a tuturor bunurilor sechestrate.

În povestea noastră sunt însă și 180 de familii care nu mai pot deveni proprietari ai apartamentelor pe care le-au plătit: unii pentru că nu se pot face contractele notariale, alții pentru că nu se mai finalizează apartamentele lor, întrucât societatea nu mai dispune de sumele (blocate) ca să poată finaliza construcțiile.

Ce se va întâmpla în această situație cu cele 180 de familii?

Nu v-am menajat deloc; v-am arătat cea mai neagră situație posibilă cu referire la confiscarea extinsă. Trebuie însă să vă arătăm și soluțiile. Căile nu sunt deloc ușoare, important este însă faptul ca ele există.

Chiar dacă nici Codul Penal de la 1969, nici Codul Penal actual nu reglementează în niciun fel situația terțului de bună-credință, care nu are nicio legătură cu activitatea infracțională a cetățeanului italian (in cazul nostru), acesta, făcând dovada bunei sale credințe, a plății prețului, a lipsei vreunei legături cu activitatea infracțională a inculpatului, își va putea vedea la final dobandit apartamentul.(folosindu-se și de argumentele din Codul Civil, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, etc.), in măsura in care instanța de judecată va ține cont de toate cele menționate.

Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei

Prin executarea pedepsei, funcția de apărare socială este îndeplinită. Realitatea ne pune situații în care pedepsele aplicate nu pot fi executate, fie pentru că cel condamnat a reușit să fugă și nu a putut fi prins o perioadă îndelungată, fie pentru că ulterior se apreciază că nu mai este necesară executarea pedepsei, iertând pe condamnat de executarea ei.

Datorită acestor situații legiuitorul a reglementat trei cauze care înlătură sau modifică executarea pedepsei: *amnistia, grațierea și prescripția executării*.

Amnistia înlătură răspunderea penală pentru fapta săvârșită. Dacă intervine după condamnare, ea înlătură și executarea pedepsei pronunțate, precum și celelalte consecințe ale condamnării. Amenda încasată anterior amnistiei nu se restituie.

Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și nici asupra drepturilor persoanei vătămate. Amnistia nu are efecte asupra despăgubirilor civile sau a cheltuielilor judiciare.

Amnistia privește infracțiunile săvârșite înainte de data intrării în vigoare a acestui act de clemență (iertare) acordat de legea organică. Amnistia intervenită după condamnare când aceasta este definitivă, înlătură nu numai răspunderea penală dar și executarea pedepsei pronunțate, precum și celelalte consecințe ale condamnării.

Astfel, va înlătura executarea pedepsei principale, executarea pedepselor complementare, celelalte consecințe ale condamnării (decăderi, interdicții, incapacități rezultate din condamnare) și starea de recidivă.

Grațierea- constă în înlăturarea, în totul sau în parte, a executării pedepsei aplicată de instanță ori de înlocuire a acesteia cu una mai ușoară.

Grațierea are ca obiect pedepse aplicate și neexecutate pentru infracțiuni săvârșite până la data intrării în vigoare a actului de grațiere. Pedepsele pronunțate pentru infracțiunile comise în ziua adoptării actului de grațiere nu vor fi grațiate.

Grațierea are un caracter obligatoriu, nu poate fi refuzată de cel căruia i se acordă, indiferent dacă grațierea a fost dată la cerere sau din oficiu.

Formele grațierii se stabilesc în raport cu diferite criterii:

- a) în raport cu persoanele beneficiare aceasta poate fi: individuală sau colectivă;
- b) după condițiile de acordare grațierea poate fi: necondiționată sau condiționată;
- c) după întinderea efectelor sale grațierea poate fi: totală, parțială sau comutară.

Efectele grațierii - înlătură executarea pedepsei principale, dar nu înlătură condamnarea și consecințele condamnării, și ca urmare, o pedeapsă grațiată are aceleași efecte ca o pedeapsă executată; grațierea nu are efecte și asupra pedepselor a căror executare este suspendată sub supraveghere, dacă nu se dispune diferit prin actul de grațiere.

Grațierea nu are efecte asupra pedepselor complementare și nici asupra măsurilor educative neprivative de libertate, afară de cazul când se dispune altfel prin actul de grațiere. Codul penal în vigoare, prevede că nu are efecte nici asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

Care sunt diferențele între cele două?

Intre cele două măsuri de "iertare" sunt diferențe majore. Astfel, în cazul unei *amnistii*, beneficiarilor li se închid dosarele și condamnările li se sterg din

cazierul judiciar. In schimb, beneficiarul unei *grațieri* este iertat de pedeapsă, nu o mai execută, dosarul se închide, însa fapta continuă să apară în cazierul lui judiciar.

Și din punct de vedere al recidivei există o diferență: la amnistie nu se poate reține recidiva, în schimb la grațiere pedeapsa se ia în calcul la recidivă.

Grațierea se acordă prin decret de către Președintele României, în timp ce **amnistia** este "un act de iertare", acordat prin lege pentru motive social politice și de politică penală.

După 1989, s-au dat amnistii și grațieri colective de trei ori. Prima dată a fost imediat după Revoluție, în ianuarie 1990, când președintele Ion Iliescu a semnat Decretul-lege nr. 23/1990 privind grațierea unor pedepse, care a anulat condamnările la închisoare date în timpul regimului comunist, cu anumite condiții.

În 1997 pe vremea guvernului Ciorbea s-a inițiat un proiect de lege privind grațierea unor pedepse, proiect care a fost adoptat de Parlament și promulgat de președintele Emil Constantinescu.

În 2002, pe vremea guvernului Adrian Nastase, Parlamentul a adoptat Legea nr. 543/2002 privind grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni. Decretul de promulgare a legii a fost semnat de președintele Ion Iliescu și ar fi beneficiat de grațiere circa 1.000 de persoane.

În general, “iertarea” s-a dat pentru pedepse mai mici de 5 ani, fiind excluse faptele de corupție sau cele comise cu violență. În plus, ultima lege de grațiere nu era aplicată și recidiviștilor.

În afara actelor de clemență colective, foștii președinți ai României au mai semnat grațieri individuale.

Prescripția executării pedepsei

Se poate întâmpla, uneori, ca după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și după trecerea unui îndelungat interval de timp, să nu se poată trece la executarea pedepsei datorită unor situații neprevăzute (de exemplu, condamnatul este dispărut, condamnatul este fugit în străinătate, condamnatul nu este găsit datorită faptului că se sustrage de la executarea pedepsei, precum și alte împrejurări).

Astfel, după trecerea unui anumit interval de timp, oamenii uită fapta și făptuitorul, cât și urmările faptei penale, situație care înlătură necesitatea executării pedepsei.

Având în vedere că prin înlăturarea executării pedepsei nu se mai realizează scopul legii penale, s-a instituit prescripția executării pedepsei.

Altfel spus, curgerea unui anumit timp de la hotărârea definitivă de condamnare (termenul de prescripție), fără ca aceasta să fie executată, face ca hotărârea să nu mai poată fi executată.

Prescripția înlătură executarea pedepsei principale. De la această regulă sunt exceptate pedepsele principale pronunțate pentru infracțiuni de genocid, contra umanității și de război, indiferent de

data la care au fost comise, cele de omor și omor calificat și infracțiunile intenționate urmate de moartea victimei.

În Codul penal termenele de prescripție a executării pedepsei sunt stipulate în mod expres și diferențiat în funcție de tipul și mărimea pedepsei aplicate:

- a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani;
- b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;
- c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;
- d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani;
- e) 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.

Pedepsele complementare aplicate persoanei fizice și măsurile de siguranță nu se prescriu.

Când pe durata curgerii termenului de prescripție, apar anumite situații prevăzute de lege, curgerea termenului este întrerupt.

Exemplu:

Ana, asistenta medicală de profesie, a săvârșit în 2014 infracțiunea de ucidere la cererea victimei, infracțiune care se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. A fost condamnată definitiv în iunie 2015 dar n-a mai fost de găsit. În iulie 2020 se va implini termenul de prescripție, astfel că nu mai trebuie să execute pedeapsa. Va rămâne doar cu pedeapsa complementară prin care i se interzice să mai facă meseria de asistent medical.

Reabilitarea și formele sale

O condamnare reprezintă o etichetă a persoanei care a săvârșit o infracțiune; de exemplu, la angajare i se cere cazierul judiciar. Pentru a înlătura această etichetă legiuitorul a instituit un mijloc legal de stingere prin reabilitare.

Reabilitarea nu este un act de “iertare” al autorității față de fostul condamnat ci un drept al acestuia, astfel că, de îndată ce el, prin purtarea sa dovedește, că nu mai inspiră nicio teamă, ci, dimpotrivă, poate fi folositor semenilor săi, societatea este datoare să-i recunoască dreptul de a face parte din ea și de a avea toate drepturile sale civile și politice.

Avem 2 modalități de reabilitare: una acordată prin lege (reabilitarea de drept) și una acordată de către instanța de judecată (reabilitarea judecătorească).

Reabilitarea de drept se dobândește în mod automat, în baza legii, și este reglementată în mod diferit, după

cum este vorba despre o persoană fizică sau o persoană juridică. Astfel:

a) reabilitarea de drept a persoanei fizice se poate obține în cazul în care aceasta a fost condamnată la pedeapsa amenzii sau la pedeapsa închisorii care nu depășește 2 ani sau la pedeapsa închisorii a cărei executare a fost suspendată sub supraveghere și în decurs de 3 ani nu a mai săvârșit nicio infracțiune;

b) reabilitarea de drept a persoanei juridice se poate obține dacă, în decurs de 3 ani de la data la care pedeapsa amenzii sau, după caz, pedeapsa complementară a fost executată sau considerată ca executată și aceasta nu a mai săvârșit nicio altă infracțiune.

Pentru a opera reabilitarea de drept, în general, este necesară îndeplinirea următoarelor condiții:

a) să existe o condamnare la amendă sau la pedeapsa închisorii care nu depășește un an pentru persoana fizică și o condamnare la amendă sau la o pedeapsă complementară pentru persoana juridică;

b) să treacă un termen de 3 ani de la data executării pedepsei, atât pentru persoana fizică cât și pentru persoana juridică;

c) persoana condamnată să nu fi săvârșit o altă infracțiune în termen de 3 ani de la data executării pedepsei.

Reabilitarea judecătorească reprezintă forma obișnuită de reabilitare și poate fi obținută numai prin intervenția instanțelor judecătorești. În acest caz, pe lângă îndeplinirea condițiilor de reabilitare cerute de lege se cere și constatarea judecătorească a acestora și respectiv pronunțarea reabilitării prin hotărâre judecătorească. Această formă de reabilitare poate fi acordată în toate cazurile în care nu operează reabilitarea de drept.

În practică, reabilitarea judecătorească se acordă la împlinirea anumitor condiții privitoare la condamnare, la termenul de reabilitare și la conduita condamnatului.

a) Condițiile privitoare la condamnare se referă la faptul că reabilitarea judecătorească se obține atunci când pedeapsa cu închisoarea este mai mare de 2 ani și care nu se încadrează în cazurile speciale de reabilitare de drept.

b) Condițiile privitoare la termenul de reabilitare se referă la faptul că, spre deosebire de reabilitarea de drept unde este cerut un singur termen de 3 ani, pentru reabilitarea judecătorească sunt prevăzute mai multe termene, în funcție de mărimea condamnării. Codul Penal prevede niste reguli după care se calculează termenele de reabilitare.

c) Condițiile privitoare la conduita condamnatului: nu a suferit o nouă condamnare în timpul termenului de reabilitare judecătorească, a achitat cheltuielile de judecată și despăgubirile civile la care a fost obligat -

sau, dacă nu, aceasta nu s-a realizat din cauze care nu i se pot imputa.

Dacă instanța constată că nu sunt îndeplinite aceste condiții, respinge cererea de reabilitare și o nouă cerere se poate face doar după un termen de un an.

Reabilitarea judecătorească va fi anulată când după acordarea ei s-a descoperit că cel reabilitat mai suferise o altă condamnare, care dacă ar fi fost cunoscută, ducea la respingerea cererii de reabilitare.

E de precizat că reabilitarea nu are ca urmare obligația de reintegrare în funcția din care infractorul a fost scos în urma condamnării ori de redare a gradului militar pierdut.

De asemenea, reabilitarea nu are efecte asupra măsurilor de siguranță.

Răspunderea penală a minorilor

Un subiect mai delicat îl reprezintă stabilirea categoriilor de minori care nu răspund penal și a categoriilor care răspund, precum și sistemul sancționator al minorilor infractori. Avem două categorii:

a) *minori care nu răspund penal* sunt cei care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cei care au vârsta între 14 și 16 ani, dacă fapta nu a fost comisă cu discernământ;

b) *minori care răspund penal* sunt cei care au împlinit vârsta de 16 ani și cei care, în momentul săvârșirii faptei aveau vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani și au comis fapta cu discernământ.

E important să-i diferențiem, întrucât ***minorilor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală și nu răspund penal, nu li se pot aplica sancțiuni penale.***

Deci, în primul rând, răspunderea penală a minorului se determină în raport cu vârsta acestuia la data săvârșirii faptei prevăzute de legea penală.

Codul penal în vigoare reglementează sistemul de sancționare a minorilor infractori:

- măsuri educative neprivative de libertate: stagiul de formare civică, supravegherea, consemnarea la sfârșit de săptămână, asistarea zilnică;
- măsuri educative privative de libertate: internarea într-un centru educativ, internarea într-un centru de detenție.

Stagiul de formare civică urmărește să-l facă pe adolescent să înțeleagă care sunt urmările faptelor lui. Programul durează 4 luni, sub coordonarea serviciului de probațiune (a unui consilier de probațiune), fără să-i afecteze activitățile școlare sau profesionale curente.

Dacă măsura stagiului de formare civică este considerată insuficientă, atunci se ia măsura educativă a ***supravegherii***, tot sub coordonarea serviciului de probațiune (a unui consilier de probațiune), care

permite controlarea și îndrumarea minorului, pe o perioadă de 2 până la 6 luni, în scopul urmăririi modului în care acesta participă la cursurile școlare sau de formare profesională și, de asemenea, în scopul de a-l ține departe de activități sau relații care l-ar duce tot înspre săvârșirea de infracțiuni.

Consemnarea la sfârșit de săptămână- obligația minorului de a nu părăsi locuința în zilele de sâmbătă și duminică, pe o durată de 4 până la 12 săptămâni. Poate părăsi domiciliul în această perioadă numai ca să participe la activități sau programe impuse de instanță. Măsura se ia tot sub supravegherea serviciului de probațiune și are rolul de a împiedica minorul să se întâlnească cu anumite persoane care îl pot influența în direcția săvârșirii de noi infracțiuni.

Asistarea zilnică- obligația minorului de a respecta un program strict, care ține cont de nevoile reale ale acestuia, stabilit de serviciul de probațiune pentru o durată de 3-6 luni.

Consilierul de probațiune va fi, în toate aceste situații, părintele provizoriu care se va ocupa de educarea minorului.

Dacă instanța apreciază că măsurile educative care îl lasă relativ liber pe minor nu sunt suficiente, raportându-se și la gravitatea faptei săvârșite de minor, va aplica măsuri educative mai severe, private de libertate, respectiv **internarea într-un centru educativ** pentru o perioadă cuprinsă între 1 și 3 ani, **internarea într-un centru de detenție** dispusă pentru o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani.

V. Partea specială

Infrațiuni contra persoanei

Așezarea acestui titlu în partea de început a părții speciale a Codului penal arată grija pe care legiuitorul o manifestă față de persoana umană. Ocrotirea persoanei se realizează cu privire la toate atributele acesteia: viață, integritate corporală, sănătate, libertate și libertate sexuală, libertatea domiciliului și a vieții private. Așa cum am arătat la cuprins, infracțiunile din acest capitol sunt structurate în nouă capitole, după cum urmează: Capitolul I: Infrațiuni contra vieții; Capitolul II: Infrațiuni contra integrității corporale sau sănătății; Capitolul III: Infrațiuni săvârșite asupra unui membru de familie; Capitolul IV: Agresiuni asupra fătului; Capitolul V: Infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie; Capitolul VI: Infrațiuni contra libertății persoanei; Capitolul VII: Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile; Capitolul VIII: Infrațiuni contra libertății și integrității sexuale; Capitolul IX: Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private.

Infrațiuni contra vieții reglementate de legiuitor

pentru protecția dreptului la viață al persoanei.

Nu vom insista pe aspecte pur teoretice ale acestui tip de infracțiuni.

În practică există diverse opinii în legătură cu momentul de la care se consideră că începe viața omului. Unele opinii susțin că nu se poate stabili în mod general, un anumit moment la care începe viața, dar această opinie nu a fost îmbrățișată de specialiști. O altă opinie, împărtășită de legislația germană și cea italiană susține că putem vorbi despre viața omului din momentul în care începe procesul nașterii și al desprinderii fătului de corpul mamei. Legislația noastră merge pe varianta potrivit căreia viața începe din momentul desprinderii totale de corpul mamei, luându-se ca punct de reper, criteriul vieții extrauterine independente- apariția primei respirații.

La fel, stabilirea momentului de sfârșit al vieții a cunoscut păreri și opinii diferite.

Din punct de vedere medical se poate vorbi de moartea clinică, marcată de încetarea funcționării aparatului respirator și a celui circulator, precum și de moartea cerebrală sau biologică, marcată de încetarea funcționării creierului. După instalarea morții clinice se mai poate interveni pentru reanimarea persoanei, dar acest lucru nu mai este posibil din momentul instalării morții cerebrale. De aceea, în legislația noastră este considerat moment al decesului, acela în care intervine moartea biologică. Subiect activ (persoana care săvârșește infracțiunea) al acestor infracțiuni poate fi orice persoană, dar în anumite cazuri legea pretinde ca subiectul activ să aibă o anumită calitate (de ex. soț sau rudă apropiată, mama unui copil nou-născut-

infracțiunea de agresiuni asupra fătului, etc.).

Infracțiunile contra vieții se pot săvârși prin acțiune, mai rar și prin inacțiune.

Tentativa este posibilă la toate faptele din această grupă, cu excepția infracțiunii deucidere din culpă, dar este pedepsită numai în cazul omorului simplu și calificat.

Sancțiunile sunt foarte severe, ajungând până la detenția pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani (omorul calificat).

Omorul constă în fapta persoanei care ucide cu intenție, o altă persoană. Dacă persoana nu era în viață la momentul săvârșirii faptei, fapta este aceea de profanare de cadavre și nu omor.

Participația penală este posibilă sub toate formele sale. În practica judiciară s-a decis că există coautorat la omor chiar dacă numai acțiunea unuia dintre făptuitorii care loveau victima cu obiecte care puteau să ucidă a dus la rezultatul final, din moment ce toți au acționat simultan, cu aceeași intenție de a ucide.

S-a reținut, de asemenea coautorat și în sarcina aceluia inculpat care imobilizează victima ori încearcă să o dezarmeze sau împiedică pe un altul să intervină în apărarea ei și în tot acest timp, celălalt coautor o lovește mortal. Nu are importanță dacă moartea victimei se produce imediat sau după o anumită perioadă de timp de la comiterea faptei, atâta timp cât se stabilește fără dubiu că moartea se datorează acțiunii/inacțiunii făptuitorului.

Există intenția de a ucide și nu aceea de a vătăma integritatea corporală dacă:

- făptuitorul aplică victimei o lovitură puternică cu cuțitul în abdomen, cauzându-i o plagă înjunghiată cu secționarea intestinelor;

- făptuitorul aplică victimei o lovitură în cap care o dezechilibrează, iar victima inconștientă cade în apa unui râu unde este lăsată să se înece;

- victima este agresată și lăsată fără conștiență afară în câmp, pe timp de iarnă, la o temperatură scăzută și moartea îi este cauzată de hipotermie;

- victima este lovită de agresori, iar o lovitură aplicată cu sapa îi secționează piciorul, după care aceasta este abandonată noaptea pe câmp, fiind găsită doar dimineața, timp în care a decedat din cauza hemoragiei puternice, etc.

Există intenția de a ucide și atunci când este ucisă din eroare o altă persoană decât cea vizată sau când lovitura este oprită de altceva.

Tentativa este posibilă și pedepsită de lege. Ori de câte ori rezultatul periculos (moartea victimei) nu se produce deoarece activitatea de ucidere a fost întreruptă sau deși a fost dusă până la capăt, nu și-a produs efectul, fapta va fi încadrată drept tentativă la infracțiunea de omor. Regimul sancționator este sever, limitele de pedeapsă fiind de la 10 la 20 de ani închisoare. Sunt aplicabile și pedepse complementare.

Omorul calificat constă în fapta de a ucide o altă persoană în vreuna din împrejurările enumerate de legiuitor. Aceste împrejurări care au caracterul unor circumstanțe de agravare presupun ca omorul să se comită: a) cu premeditare; b) din interes material; c) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei

pedepse; d) pentru a înlesni sau ascunde săvârșirea altei infracțiuni; e) de către o persoană care a mai săvârșit un omor sau o tentativă la infracțiunea de omor; f) asupra a două sau mai multe persoane; g) asupra unei femei gravide; h) prin cruzimi.

Omorul calificat se deosebește de omorul simplu doar prin aceste împrejurări, în cele ce urmează ne vom referi doar la conținutul acestora din urmă (câteva dintre ele):

- ***Cu premeditare***- omor cu sânge rece sau asasinat. Exemplu: *făptuitorul a urmărit timp de o lună programul victimei (când pleacă de acasă, la muncă, pe stradă), a cumpărat toate ustensilele pentru imobilizare, apoi a pătruns în imobilul în care locuia victima, a stat ascuns în imobil mai multe ore, așteptând ca victima să rămână singură, și a ucis-o.*
- ***Din interes material***- folos, avantaj sau beneficiu de natură patrimonială pe care făptuitorul are convingerea că îl va realiza pe o cale aparent legală, în urma morții victimei. Exemplu: *nepotul de frate și-a ucis unchiul bogat, pe care urma să îl moștenească, pentru a intra mai repede în posesia moștenirii. Se va reține agravanta în sarcina făptuitorului, chiar dacă el a gândit prost, în sensul că unchiul avea un copil, astfel că nepotul nu mai putea să moștenească.*
- ***Pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse***
- ***Săvârșit pentru a înlesni sau ascunde***

săvârșirea altei infracțiuni.

- ***Săvârșit de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor.*** Nu va fi reținută această agravantă în sarcina celui care are în antecedente o infracțiune de ucidere la cererea victimei, aceasta nefiind considerată o infracțiune de omor.
- ***Săvârșit asupra a două sau mai multor persoane-*** fiind vorba de două sau mai multe persoane, face ca făptuitorul să fie deosebit de periculos. Pentru ca această agravantă să se rețină, trebuie să se producă moartea a cel puțin două persoane. Față de fiecare dintre victime, autorul trebuie să acționeze cu intenție. Dacă intenția făptuitorului de a ucide două persoane s-a finalizat cu uciderea uneia și cu vătămarea integrității corporale a celei de-a doua, în sarcina sa se va reține omor consumat simplu și tentativă la omor, nefiind posibilă aplicarea agravantei dacă nu există cel puțin două victime ucise.
- ***Săvârșit asupra unei femei gravide.*** Agravanta are în vedere că făptuitorul nu ucide doar femeia, ci și fătul, iar fapta are o pericolozitate sporită. Nu prezintă importanță care este vârsta sarcinii, dar autorul trebuie să fi cunoscut starea de graviditate a victimei (de ex. făptuitorul face parte din anturajul victimei) ori această stare să fi fost atât de evidentă încât făptuitorul să-și fi dat seama de existența sarcinii.
- ***Săvârșit prin cruzimi.*** Autorul comite omorul asupra victimei și nu se limitează doar la asta, ci o supune la torturi și chinuri care îi provoacă

suferințe prelungite și intense. Exemplu: stropirea victimei cu benzină, urmată de incendierea ei; aplicarea de lovituri puternice victimei cu sapele și furca, soldate cu secționarea integrală a unui picior al victimei și lăsarea ei peste noapte în câmp să sângereze până la moarte.

Regimul sancționator este cel mai sever, omorul calificat sancționându-se cu pedeapsa detențiunii pe viață, alternativ cu pedeapsa închisorii de la 15 la 25 de ani și pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi.

Uciderea la cererea victimei nu se regăsea în Codul penal din 1969. Infrațiunea constă în uciderea săvârșită la cererea explicită, clară, serioasă, conștientă și repetată a victimei care suferea de o boală incurabilă sau de o infirmitate gravă atestată medical, cauzatoare de suferințe permanente și greu de suportat.

Tentativa nu se pedepsește. Infrațiunea este sancționată cu închisoare de la unu la 5 ani.

Determinarea sau înlesnirea sinuciderii.
Încercarea de sinucidere nu este pedepsită în dreptul nostru penal însă a determina sau a ajuta pe un altul să se sinucidă aduce atingere dreptului acelei persoane la viață, astfel că o asemenea faptă este pedepsită. Este infrațiune de omor și nu cea de determinarea sau

înlesnirea sinuciderii pentru inculpatul care a constrâns victima să se arunce de pe geam de la etajul 11, spunându-i că dacă nu se aruncă singură, atunci o va arunca el însuși.

Pedeapsa este închisoare de la 3 la 7 ani.

Uciderea din culpă constă în uciderea unei persoane din greșeală și este cunoscută și sub denumirea de omor prin neglijență. Chiar dacă și victima însăși a contribuit la cauzarea propriei morți (adică victima are o greșeală proprie), această împrejurare nu exclude răspunderea penală a autorului, decât dacă culpa victimei are caracter exclusiv. În practică s-a decis că nu poate fi reținută culpa șoferului dacă victima s-a urcat fără știrea sa în camion și la o curbă periculoasă nu s-a sprijinit de barele mașinii, a căzut și s-a accidentat mortal .

S-ar putea reține însă această infracțiune în sarcina aceluia făptuitor care, în glumă, ridică un copil mic în brațe și îl aruncă în sus, vrând să se joace cu el, dar îl scapă din mâini, iar copilul se lovește în cădere cu capul de o balustradă din metal și moare.

Tentativa nu este posibilă, iar infracțiunea se consumă în momentul morții victimei.

Uciderea din culpă se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Uciderea din culpă este mai gravă și se pedepsește mai sever în următoarele împrejurări: când se datorează nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii, ori pentru desfășurarea unei anumite activități. Forma agravată se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Infrațiuni contra integrității corporale sau sănătății

Lovirea sau alte violențe. Într-o formă simplă infracțiunea constă în lovire sau orice alte acte violente care provoacă unei persoane suferințe fizice. O formă mai gravă, necesită pentru vindecare, cel mult 90 de zile de îngrijiri medicale.

Lovirea sau actul de violență trebuie să producă victimei suferințe fizice. Dacă acel act a produs doar suferințe psihice sau morale, fapta nu va constitui infracțiune.

Tentativa nu se pedepsește. Fapta se consumă în momentul în care s-a produs suferința fizică, cu consecința îngrijirilor medicare pentru vindecare în cel mult 90 de zile. Dacă în aceeași împrejurare, făptuitorul aplică victimei mai multe lovituri care fiecare în parte produc suferințe fizice, vom avea o singură infracțiune. Atunci când însă sunt lovite în aceeași împrejurare, mai multe victime, vom avea mai multe infracțiuni.

Forma simplă a infracțiunii din alin. 1 se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, iar forma agravată din alineatul al 2-lea, cu închisoare de la 6 luni la 5 ani sau cu amendă. Dacă faptele sunt săvârșite asupra membrilor familiei, maximul special al pedepsei prevăzute de lege se majorează cu o pătrime.

Vătămarea corporală constă în fapta prin care s-a cauzat integrității corporale sau sănătății, o vătămare care necesită pentru vindecare mai mult de

90 de zile de îngrijiri medicale sau vreuna dintre următoarele consecințe: o infirmitate; un prejudiciu estetic grav și permanent; avortul ori punerea în primejdie a vieții persoanei. Deosebirea față de infracțiunea precedentă este dată de numărul mai mare de zile de îngrijiri medicale: peste 90 de zile ori vreo altă consecință gravă dintre cele enumerate de legiuitor.

Tentativa este posibilă când se produce consecința gravă. În forma simplă se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani, iar pentru forma agravată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani. Dacă faptele sunt săvârșite asupra unui membru de familie, maximul special al pedepsei se majorează cu o pătrime.

Lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte reprezintă o formă mai gravă decât celelalte dinainte. Spre exemplu, *lovirea puternică a victimei, urmată de dezechilibrare și lovirea capului în cădere de asfalt, ceea ce a provocat un traumatism cranio-cerebral cu hemoragie puternică și în final, moartea persoanei. Dacă nu se poate reține nici o culpă în sarcina făptuitorului în legătură cu moartea victimei, atunci acesta va răspunde numai pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe ori pentru vătămare corporală.*

Tentativa nu este posibilă. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 6 la 12 ani. Dacă fapta se săvârșește asupra unui membru de familie, maximul special al pedepsei se majorează cu o pătrime.

Vătămarea corporală din culpă. Producerea de leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane care necesită pentru vindecare cel mult 90 de zile de

îngrijiri medicale, respective cauzarea unei vătămări care necesită pentru vindecare peste 90 de zile de îngrijiri medicale, o infirmitate, un prejudiciu estetic grav și permanent, avortul ori punerea în primejdie se pedepesc în anumite condiții și în situația săvârșirii din greșală.

Tentativa nu este posibilă. Pentru forma simplă pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda. Pentru forma agravată pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amenda, iar pentru forma specială pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda. Pentru forma calificată care are în vedere producerea consecințelor față de două sau mai multe persoane, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

Relele tratamente aplicate minorului constă în punerea în primejdie gravă, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, prin măsuri sau tratamente de orice fel, aplicate de către părinți sau de orice persoană în grija căreia se află minorul. Făptuitorul nu poate fi decât părintele sau cel în ocrotirea căruia se află minorul.

Infrațiunea este sancționată cu închisoare de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi (drepturile părintești).

Încăierarea constă în participarea la o bătaie între mai multe persoane. Nu există încăierare, ci infrațiunea de lovire sau alte violențe ori vătămare corporală, în ipoteza în care mai mulți făptuitori lovesc o singură victimă.

O formă agravată a infrațiunii îl constituie

cauzarea în cursul încăierării, a unei vătămări corporale a uneia sau mai multor persoane. În acest caz, dacă nu se cunoaște care dintre participanți a produs urmările, toți făptuitorii (cu excepția victimei) vor fi pedepsiți cu închisoare de la unu la 5 ani.

Când s-a cauzat moartea unei persoane și nu se cunoaște autorul, toți participanții la încăierare vor fi pedepsiți cu închisoare de la 6 la 12 ani.

Pedeapsa prevăzută în lege pentru forma simplă este închisoarea de la 3 luni la un an, alternativ cu amenda.

Persoana care a fost prinsă în încăierare împotriva voinței sale sau care a încercat să despartă pe alții, să respingă un atac ori să apere pe altul, nu va fi pedepsită.

Infrațiuni săvârșite asupra unui membru de familie

Violența în familie face referire la faptele de omor, loviri sau alte violențe, vătămare corporală, loviri sau vătămări cauzatoare de moarte, în situația în care ele sunt săvârșite asupra unui membru de familie.

Prin membru de familie se înțelege: ascendenții (parinții) și descendenții (copiii), frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude; soțul; persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc.

Ori de câte ori faptele menționate se comit

asupra unui membru de familie, maximul special al pedepsei se majorează cu o pătrime. În cazul infracțiunilor de lovire sau alte violențe și vătămare corporală din culpă, comise asupra unui membru de familie, acțiunea penală se poate pune în mișcare și din oficiu, nu doar la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Este însă posibilă împăcarea părților.

Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă constă în uciderea copilului nou-născut sau în săvârșirea oricăreia dintre acțiunile: lovire sau alte violențe, vătămare corporală sau loviri ori vătămări cauzatoare de moarte, asupra copilului nou-născut, la cel mult 24 de ore de la naștere, de către mama aflată într-o stare de tulburare psihică.

Persoanele care instigă, ajută sau cooperează cu mama în vederea comiterii oricăreia dintre aceste fapte asupra nou-născutului, vor răspunde pentru instigare, complicitate și respectiv coautorat la omor, deoarece legea consacră un tratament penal mai blând, numai în favoarea mamei aflată într-o stare de tulburare psihică. Uciderea copilului nou născut este o formă mai ușoară a omorului, dacă se poate spune așa.

Specific acestei infracțiuni este că mama acționează sub imperiul unor tulburări psihice de orice natură, (febra laptelui, psihozele maniaco-depresive, schizofrenia, diferite emoții, sentimente, teama de reacția celor din jur, rușinea de a naște un copil provenit din viol, incest, etc.. Aceste tulburări nu atrag însă iresponsabilitatea, ci doar creează diverse situații în mintea mamei. Dacă acțiunea nu a avut loc sub imperiul acestor tulburări psihice, fapta va constitui infracțiunea de omor, lovire sau alte violențe, vătămare

corporală sau loviri ori vătămări cauzatoare de moarte, după caz.

Tentativa de ucidere a nou-născutului nu se pedepsește. Pedepșa pentru uciderea nou-născutului este cuprinsă între unu și 5 ani, iar pentru faptele de loviri, vătămare corporală, limitele pedepsei sunt de la o lună la 3 ani.

Agresiuni asupra fătului cuprinde două infracțiuni: întreruperea cursului sarcinii și vătămarea fătului. În ianuarie 1990, toate faptele referitoare la agresiunile asupra fătului au fost dezincriminate, pentru ca în 1996 să fie reîncriminate provocarea ilegală a avortului, datorită consecințelor grave pe care le poate avea întreruperea cursului sarcinii, *efectuată de persoane fără calificare, sau în afara instituțiilor medicale de specialitate*. Fătul este produsul de concepție, din momentul când începe să aibă mișcări proprii și până când se naște.

Modalitățile de întrerupere a cursului sarcinii sunt variate și nu pot fi enumerate de legiuitor. Pentru ca fapta să constituie infracțiune, ea trebuie să se comită în vreuna din următoarele împrejurări: a) în afara instituțiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate. S-a considerat de legiuitor că astfel de intervenții trebuie efectuate numai în instituții de specialitate, pentru a nu exista complicații și pentru a se asigura igiena și asistența medicală necesară.

b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie și drept de liberă practică medicală în această specialitate. S-a apreciat că nimeni altcineva decât medicul specialist

ginecologobstetrician, nu are calificarea necesară pentru a întreprinde un astfel de act.

c) dacă vârsta sarcinii a depășit paisprezece (14) săptămâni; se consideră că întreruperea cursului sarcinii după acest moment ar pune în pericol inclusiv viața femeii însărcinate.

Fapta este mai gravă dacă se săvârșește în orice condiții, fără consimțământul femeii însărcinate. Se reține această formă agravată atunci când prin faptele descrise anterior s-a cauzat femeii însărcinate, vreo vătămare corporală sau moartea.

Tentativa este posibilă și se pedepsește în cazul formei simple și în cazul faptei comisă fără consimțământul femeii însărcinate.

Forma simplă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

Dacă întreruperea cursului sarcinii se comite fără consimțământul femeii însărcinate, pedepsele prevăzute sunt închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

Când prin fapta săvârșită s-a cauzat femeii însărcinate vreo vătămare corporală, pedeapsa prevăzută este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi, iar dacă se produce moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Nu constituie infracțiune, întreruperea cursului sarcinii realizată de către medicul de specialitate obstetrică- ginecologie, efectuată în scop terapeutic până la vârsta sarcinii de 24 de săptămâni sau chiar după acest moment, cu condiția ca intervenția să fie în interesul mamei sau al fătului (*dacă, de exemplu, mama*

ar muri în cazul în care nu s-ar întrerupe sarcina).

Vătămarea fătului constă în fapta de vătămare a fătului, în timpul nașterii, astfel încât a fost împiedicată instalarea vieții extrauterine. Făptuitor poate fi orice persoană. Dacă fapta se săvârșește în timpul nașterii de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele pedepselor se reduc la jumătate.

Forma tip se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani. Dacă fapta nu a împiedicat instalarea vieții extrauterine, dar a cauzat ulterior copilului o vătămare corporală, atunci pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă a cauzat moartea copilului, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

O altă formă atenuată a infracțiunii, constând în vătămarea fătului în timpul sarcinii, nu al nașterii, cu consecința cauzării unei vătămări corporale copilului (pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani) ori a morții copilului (în acest caz pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani).

Faptele prezentate nu constituie infracțiune dacă sunt comise de un medic ori de persoana autorizată să urmărească sarcină ori să asiste nașterea, ori de câte ori sunt săvârșite în cursul actului medical cu respectarea prevederilor specifice profesiei și au fost realizate în interesul gravidei ori al fătului, dar sunt urmarea riscului exercitării actului medical.

Fapta de vătămare a fătului în perioada sarcinii, de către femeia însărcinată nu se pedepsește.

Infracțiuni contra libertății persoanei

Lipsirea de libertate în mod ilegal constă în fapta persoanei care, fără a avea vreun temei legal, lipsește de libertate o altă persoană.

Nu va fi considerată ca având caracter ilegal, fapta părinților care în dorința de a le asigura copiilor o educație corespunzătoare, nu le permit deplasarea în anumite locuri, la anumite ore, etc. La fel, pentru anumite persoane cum sunt militarii, sportivii aflați în cantonament, cercetătorii izolați în condiții specifice, lipsa libertății de mișcare nu se consideră că are caracter ilegal, fiind cu consimțământul acelor persoane.

Tentativa este posibilă și este pedepsită. Forme mai grave ale infracțiunii apar atunci când fapta se săvârșește:

- de către o persoană înarmată (poate fi și cuțit, surubelniță, etc., cu condiția să aibă intenția să o folosească pe post de armă)
- asupra unui minor
- punând în pericol viața sau sănătatea victimei
- dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei.

Forma simplă a lipirii de libertate în mod ilegal se pedepsește cu închisoare de la unu la 7 ani. Pentru formele calificate pedepsele sunt următoarele: asupra unui minor: închisoare de la 3 la 10 ani ; când a fost urmată de moartea victimei- închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Amenințarea constă în amenințarea adresată unei

persoane, cu săvârșirea împotriva ei ori împotriva unei alte persoane, a unei infracțiuni sau fapte păgubitoare, dacă este de natură să-i producă o stare de temere.

Acțiunea de amenințare se poate realiza prin orice mijloace: oral, în scris, prin gesturi, prin comunicare directă sau indirectă. Dacă făptuitorul amenință cu comiterea unei anumite infracțiuni, spre exemplu cu infracțiunea de lovire sau alte violențe și imediat acesta trece la săvârșirea faptei, lovind victima, va fi reținută doar infracțiunea de lovire sau alte violențe care va absorbi infracțiunea de amenințare.

Nu există această infracțiune atunci când amenințarea vizează utilizarea unei căi legale (acțiune în justiție, plângere penală).

Legea pedepsește această infracțiune cu închisoare de la 3 luni la un an sau amendă. Acțiunea penală pentru infracțiunea de amenințare se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, iar retragerea plângerii înlătură răspunderea penală.

Șantajul constă în obligarea unei persoane să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, în scopul de a obține în mod nelegal, un folos, pentru sine sau pentru altul. Tot aici este o formă care constă în amenințarea cu darea în vileag a unei fapte reale sau imaginare, compromițătoare pentru persoana amenințată ori pentru un membru de familie al acesteia, în același scop, de a obține un folos (*de exemplu, bani*).

Constrângerea (obligarea) poate fi prin violență fizică (loviri și alte violențe) sau psihică (amenințare).

Tentativa este posibilă, dar nu se pedepsește.

Șantajul se pedepsește în formele simple cu închisoare de la unu la 5 ani, iar forma calificată se sancționează cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Hărțuirea constă în fapta de a urmări în mod repetat și nejustificat, o persoană ori de a-i supraveghea locuința, locul de muncă sau alte locuri frecventate de către ea, cauzându-i-se astfel o stare de teamă.

Fapta este mai puțin gravă dacă se comite prin apeluri telefonice ori comunicări prin mijloace de transmitere la distanță. Pentru formele simple pedeapsa este închisoarea de la 3 la 6 luni sau amenda. Pentru forma mai puțin gravă, pedeapsa este închisoarea de la o lună la 3 luni sau amenda Acțiunea penală pentru această infracțiune se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, iar retragerea plângerii înlătură răspunderea penală.

Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile.

Această grupă de infracțiuni cuprinde sclavia, supunerea la muncă forțată sau obligatorie, proxenetismul, traficul de persoane, și traficul de minori

Traficul de persoane constă în recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane, în vederea exploatării ei, cum ar fi: supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat; ținerea în stare de sclavie; obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare

sexuală; obligarea la practicarea cerșetoriei, precum și prelevarea de organe în mod ilegal.

Chiar dacă există consimțământul victimei, infracțiunea tot este.

Tentativa este incriminată și sancționată.

Forma simplă a infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Este și o formă agravată a faptei constând în împrejurarea săvârșirii ei de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu, caz în care pedeapsa prevăzută în lege este închisoarea de la 5 la 12 ani.

Traficul de minori este o formă a traficului de persoane, fiind vorba despre un minor.

Pentru forma simplă, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Forme agravate constau în săvârșirea prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate; profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei; prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase, în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane sau de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu, caz în care pedeapsa prevăzută în lege este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Supunerea la muncă forțată sau obligatorie constă în obligarea persoanei să presteze o anumită muncă împotriva voinței ei sau la o muncă obligatorie.

Nu reprezintă muncă forțată munca unei persoane

condamnate prestată în perioada de detenție sau de liberare condiționată Tentativa este posibilă, dar nu se pedepsește.

Infracțiunea se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani.

Proxenetismul constă în determinarea ori înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției, de către una sau mai multe persoane. În prezent, noul Cod penal nu mai incriminează prostituția. Așa cum rezultă din Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituării acestora, proxenetismul și prostituția au un caracter antisocial, fiind incompatibile cu demnitatea și valoarea ființei umane.

Tentativa se pedepsește numai în cazul formei agravate (săvârșite față de un minor).

Forma simplă a infracțiunii se sancționează cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi. Când determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, fapta este pedepsită mai sever cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi. Dacă sunt săvârșite față de un minor limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Exploatarea cerșetoriei constă în fapta persoanei care determină un minor sau o persoană cu infirmități fizice ori probleme psihice să apeleze în mod repetat la mila publicului pentru ajutor material. În actualul Cod penal, cerșetoria a fost dezincriminată, astfel că această faptă nu mai constituie infracțiune.

Când fapta se comite de părinte, tutore, curator

sau de cel care are în îngrijire persoana care cerșește, pedeapsa este mai gravă.

Tentativa nu este pedepsită. Pedeapsa prevăzută în lege pentru forma simplă a infracțiunii este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda. In cazul formelor agravate ale faptei pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Folosirea unui minor în scop de cerșetorie constă în fapta persoanei majore care având capacitatea de a munci, apelează în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor material și se folosește în acest scop de prezența unui minor. Pentru a ne afla in prezența acestei infracțiuni: apelarea la mila publicului să se repete și să se realizeze prin folosirea prezenței unui minor.

Tentativa nu este posibilă. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale

Violul constă în raportul sexual cu o persoană, săvârșit prin constrângerea acesteia, prin punerea ei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare.

Dacă actul sexual are loc asupra unui cadavru, fapta va fi încadrată la profanarea de cadavre.

Participația penală este posibilă sub toate formele: coautorat, instigare și complicitate. Actul

sexual trebuie să fie realizat fără consimțământul persoanei, adică prin constrângere (fizică sau morală), prin punerea victimei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare a victimei.

Tentativa se pedepsește. Se consideră tentativă de viol, efectuarea actelor de constrângere (violență fizică sau psihică), punerea victimei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința în vederea întreținerii actului sexual, dar acesta din urmă nu are loc din motive care nu țin de autor. Fapta se consumă în momentul realizării actului sexual, când se aduce atingere libertății sexuale a victimei.

Forma agravată a violului (violul care a avut ca urmare moartea victimei) nu este susceptibilă de săvârșire sub forma tentativei, întrucât chiar era intenția de a viola victima s-a produs rezultatul mai grav (moartea victimei), pedeapsa este aceea prevăzută pentru forma consumată a infracțiunii (7-18 ani închisoare).

Alte forme agravate:

a) Victima se afla în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau în tratamentul făptuitorului.

b) Victima este rudă în linie directă, frate sau soră.

c) Victima nu a împlinit vârsta de 16 ani. Este necesar ca făptuitorul să fi cunoscut vârsta victimei sau să-și fi putut da seama de aceasta.

d) Dacă fapta s-a săvârșit în scopul producerii de materiale pornografice.

e) Fapta a avut ca urmare vătămarea corporală

f) Fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună.

Forma simplă se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Formele agravate se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi, iar violul care a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoare de la 7 la 18 ani și interzicerea unor drepturi.

Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Lipsa plângerii prealabile ori retragerea acesteia înlătură răspunderea penală.

Agresiunea sexuală constă în actul de natură sexuală, altul decât violul, săvârșit asupra unei persoane prin constrângerea acesteia, prin punerea ei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare (mângâierile obscene, fetișismul, voyeurismul, exhibiționismul și bestialitatea, sadismul, masochismul, vampirismul, etc). Tot în categoria actelor de natură sexuală intră și gesturile obscene. Tentativa se pedepsește. Formele agravate sunt aceleași ca în cazul violului.

Forma simplă a infracțiunii este pedepsită cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Formele agravate se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar agresiunea sexuală urmată de moartea victimei se sancționează cu închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

În cazul formei simple a infracțiunii, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Lipsa plângerii prealabile ori retragerea acesteia înlătură răspunderea penală.

Actul sexual cu un minor constă în raportul sexual cu un minor cu vârsta între 13 și 15 ani. În cazul formei agravate victim este un minor sub 13 ani. Făptuitorul trebuie să cunoască vârsta victimei ori să-și fi putut da seama de aceasta.

Tentativa nu se pedepsește. Forma simplă se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani. Dacă fapta se săvârșește asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Faptele nu se pedepsesc dacă diferența de vârstă dintre autor și victimă nu depășește 3 ani.

Racolarea minorilor în scopuri sexuale constă în fapta unui major de a-i propune unui minor mai mic de 13 ani să se întâlnească în scopul comiterii unui act sexual, chiar și atunci când propunerea este făcută prin intermediul mijloacelor de transmitere la distanță. Nu prezintă importanță dacă propunerea se adresează direct minorului (prin viu grai) sau indirect prin intermediul mijloacelor de transmitere la distanță (scrisori, telefon, rețele de socializare în mediu virtual, scrisori, SMS-uri, etc.) Nu are relevanță pentru existența infracțiunii dacă propunerea a fost sau nu acceptată, fiind suficient că a fost făcută.

Tentativa nu este posibilă. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la o lună la un an sau amenda.

Hărțuirea sexuală constă în pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare, dacă victima este intimidată ori pusă într-o situație umiltoare. Un singur act de acest gen nu poate

constitui infracțiunea de hărțuire sexuală.

Tentativa nu se pedepsește. Pedepsa prevăzută de lege este închisoarea de la 3 luni la un an sau amendă. Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private

Violarea de domiciliu constă în pătrunderea unei persoane fără niciun drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de aceasta, fără consimțământul persoanei care o utilizează, ori refuzul de a le părăsi la cererea acesteia.

Dacă fapta se săvârșește de o persoană înarmată, această împrejurare va atrage agravarea faptei. Autor al faptei poate fi chiar proprietarul locuinței care pătrunde în aceasta, fără a avea consimțământul chiriașului.

Nu prezintă importanță dacă locuința este ocupată permanent sau numai temporar: cameră de hotel, cabina vagonului de dormit, locuința de vacanță, camera unui cămin de studenți sau elevi.

În afară de forma simplă, mai multe împrejurări vor atrage existența formei calificate:

- dacă fapta se săvârșește de o persoană înarmată.

- dacă fapta se săvârșește în timpul nopții.

Forma simplă a infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă, iar forma calificată cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Infrațiuni contra patrimoniului

Furtul și furtul în scop de folosință constă în fapta oricărei persoane care fără drept, ia un bun mobil din posesia sau detinența altei persoane, pentru a fi în posesia sa.

Nu se consideră furt cu privire la bunurile nimănui, în cazul bunurilor abandonate sau părăsite ori a bunurilor pierdute.

Pedeapsa prevăzută de lege pentru forma simplă a infracțiunii de furt este închisoarea de la 6 luni 3 ani sau amenda; se pedepsește numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. În cazul infracțiunii de furt în scop de folosință limitele de pedeapsă se reduc cu o treime.

Furtul calificat- furtul se comite în anumite împrejurări care constituie elemente de agravare a faptei:

a) într-un mijloc de transport în comun: autobuze, autocare, troleibuze, tramvaie, vase de călători, etc., nu însă și taximetre în care sunt transportate de regulă, persoane care se cunosc între ele. b) în timpul nopții. Amurgul nu este noapte, nefiind încă instalat întunericul, dar zorile de zi fac parte din noapte deoarece lumina nu a luat încă locul întunericului.

- c) de către o persoană mascată, deghizată sau travestită.
- d) prin efracție, escaladare, sau prin folosirea fără drept a unei chei adevărate ori a unei chei mincinoase.
- e) prin scoaterea din funcțiune a sistemului de alarmă ori de supraveghere.

Tâlhăria constă în fapta persoanei care, pentru a fura, pentru păstrarea bunului furat ori pentru înlăturarea urmelor furtului sau a pericolului de a fi prins, recurge la violențe sau amenințări contra altei persoane ori o pune pe aceasta, în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra.

Dacă unul dintre făptuitori sustrage bunul, iar celălalt amenință ori lovește victima, ambii vor fi considerați coautori la tâlhărie. Tâlhăria în forma simplă se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi. Tâlhăria calificată se comite în anumite împrejurări care constituie elemente de agravare a faptei: a) prin folosirea unei arme ori substanțe explozive, narcotice ori paralizante; b) prin simulare de calități oficiale (făptuitorul se folosește de anumite calități oficiale nereale- polițist, procuror, inspector fiscal, etc); c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită; d) în timpul nopții. e) într-un mijloc de transport sau asupra unui mijloc de transport.

Spre deosebire de furt care este calificat atunci când este săvârșit într-un mijloc de transport în comun, tâlhăria se consideră agravată atunci când este comisă într-un mijloc de transport, indiferent că este vorba de transport în comun sau individual; f) prin violare de domiciliu sau sediu profesional. Pentru oricare dintre aceste forme agravate, pedeapsa prevăzută este

închisoarea de la 3 la 10 ani. Tentativa se pedepsește.

Abuzul de încredere constă în fapta persoanei care deținând un bun al altuia, cu orice titlu și cu un anumit scop, și-l însușește, dispune de el sau îl folosește pe nedrept ori refuză să-l restituie.

Avem astfel patru modalități:

- însușirea pe nedrept a bunului mobil; făptuitorul ia efectiv în stăpânire bunul, ca și cum ar fi al său și se comportă ca un proprietar (*dl Pop ia drujba din curtea lui Morar și se declară stăpânul drujbei*);

- dispunerea de bun pe nedrept. Făptuitorul efectuează asupra bunului acte pe care nu avea dreptul să le facă: vânzare, închiriere, gajare, transformare sau distrugere (*dl Pop vinde lui Popescu drujba luată din curtea lui Morar*);

- folosirea pe nedrept a bunului. Făptuitorul împrumută bunul altei persoane, sau îl folosește în alt scop decât acela pentru care i-a fost încredințat;

- refuzul de restituire. (*dl Morar îi cere dlui Pop să-i inapoieze drujba și acesta refuză*).

Tentativa este posibilă, dar nu este pedepsită de lege.

Pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda. Acțiunea penală pentru infracțiunea de abuz de încredere se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Lipsa plângerii prealabile sau retragerea acesteia înlătură răspunderea penală.

Abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor constă în fapta debitorului care înstrăinează, ascunde,

deteriorează sau distruge valori sau bunuri din patrimoniul său ori invocă datorii sau acte fictive, sau cumpără bunuri, ia credite știind că nu poate plăti pentru ele, în scopul fraudării (înșelării) creditorilor.

Această faptă este nouă; ea nu exista în vechiul Cod penal.

Tentativa se pedepsește.

Infracțiunea de abuz de încredere în fraudă creditorilor se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea pralabilă a persoanei vătămate. Lipsa plângerii prealabile sau retragerea acesteia înlătură răspunderea penală.

Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor. Prima variantă constă în fapta persoanei care, gășind un bun pierdut de altcineva, nu-l predă în termenul legal de 10 zile, autorităților sau celui care l-a pierdut ori se comportă cu acel bun ca și cum ar fi al său. A doua variantă constă în fapta persoanei care, ajungând din eroare sau întâmplător, în posesia unui bun mobil care aparține altuia, și-l însușește pe nedrept ori nu-l predă în 10 zile de când a cunoscut că bunul nu-i aparține.

Tentativa nu se sancționează. Pedepsa prevăzută de lege este închisoarea de la o lună la 3 luni sau amendă.

Deși acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Înșelăciunea constă în fapta persoanei care, pentru a obține un folos material nelegal, induce în eroare o altă persoană prin amăgire, cauzându-i astfel o pagubă materială.

De exemplu, metoda telefonului: *făptuitorul îi spune dlui Pop că fiica a produs un accident și pentru a nu rămâne fără permis și cu alte probleme, trebuie să vireze într-un cont o anumită sumă de bani.*

Tentativa este posibilă și este pedepsită de lege. Există tentativă ori de câte ori s-a realizat inducerea în eroare, chiar dacă nu s-a produs paguba (*chiar dacă dl Pop n-a virat suma în contul indicat*).

Pedeapsa prevăzută de lege pentru forma simplă este închisoarea de la 6 luni la 3 ani. Avem și o formă calificată a înșelăciunii, prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori alte mijloace frauduloase.

Folosirea numelor mincinoase constă în utilizarea de nume care nu aparțin făptuitorului; folosirea de calități mincinoase presupune atribuirea de titluri, funcții, grade de rudenie, etc. pe care autorul nu le deține; mijloacele frauduloase sunt orice mijloace care să inducă în eroare: pachete de hârtie albă tăiată la dimensiunea unor bancnote reale, dar care au doar deasupra o bancnotă reală; inele ori alte bijuterii confecționate din material galben despre care făptuitorul pretinde că sunt din aur, etc. Pedeapsa prevăzută de lege pentru forma calificată este închisoarea de la unu la 5 ani.

O noutate adusă de noul Cod Penal constă în posibilitatea împăcării părților, care nu era în vechiul cod.

Distrugerea constă în fapta persoanei care distruge, degradează sau aduce în stare de neîntrebuințare, un bun aparținând altuia ori împiedică luarea măsurilor de conservare sau salvare a unui asemenea bun, respectiv înlătură măsurile luate. Acțiunile făptuitorului :

- distrugere (presupune nimicirea, desființarea completă a bunului);

- degradare (constă în stricarea parțială a bunului);

- aducere în stare de neîntrebuințare (bunul nu mai poate fi folosit conform cu destinația sa, starea de neîntrebuințare poate fi totală sau parțială, permanentă sau temporară);

- împiedicarea luării măsurilor de conservare sau de salvare a unui bun (aceste măsuri trebuie să fie unele serioase și eficiente);

- înlăturarea măsurilor de salvare sau conservare luate.

Făptuitorul este persoana care nu este proprietarul bunului, iar păgubitul este proprietarul.

Tentativa se pedepsește numai în cazul variantelor agravate Forma simplă a infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Forme agravate:

- distrugerea unui înscris sub semnătură privată, care aparține în tot sau în parte altei persoane și servește la dovedirea unui drept de natură patrimonială (*distrugerea unui titlu de proprietate*), dacă prin aceasta s-a produs o pagubă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

- dacă fapta privește bunuri care fac parte din

patrimoniul cultural, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

- distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unui bun, săvârșită prin incendiere, explozie ori prin orice alt asemenea mijloc și dacă este de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

Distrugerea calificată -faptele de distrugere, cu condiția ca urmarea acestor fapte să fie producerea unui dezastru. Dezastrul constă în distrugerea sau degradarea unor bunuri imobile ori a unor lucrări, echipamente, instalații sau componente ale acestora și care a avut ca urmare moartea sau vătămarea corporală a două sau mai multor persoane.

Pedeapsa prevăzută în lege este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Distrugerea din culpă -faptele de distrugere săvârșite din greșeală.

Tulburarea de posesie constă în ocuparea în întregime sau în parte, fără drept, prin violență sau amenințare ori prin desființarea sau mutarea semnelor de hotar, a unui imobil aflat în posesia altei persoane.

Ocuparea înseamnă pătrunderea în imobil și luarea lui în stăpânire, adică o acțiune de durată. Nu interesează dacă ocuparea privește întreg imobilul sau numai o parte a acestuia. Simpla intrare într-un imobil nelocuit, urmată de părăsirea sa imediată nu constituie tulburare de posesie.

Ocuparea trebuie să se realizeze fără niciun

drept, adică este neîndreptăţită, abuzivă, nejustificată de vreun titlu juridic; fapta se comite prin violenţă (fizică) sau ameninţare ori prin desfiinţarea (adică distrugerea, scoaterea) sau mutarea semnelor de hotar; imobilul să se afle în posesia altei persoane.

Tentativa este posibilă, dar nu este pedepsită.

Tulburarea de posesie se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă. Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Lipsa plângerii prealabile ori retragerea ei înlătură răspunderea penală.

Infraţiuni contra autorităţii

Ultrajul constă în fapta persoanei care ameninţă, loveşte, vatămă ori ucide un funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, aflat în exerciţiul funcţiunii sau pentru fapte îndeplinite în exerciţiul acelor funcţii.

Faptele pot fi:

- ameninţare directă sau prin mijloace de comunicare: telefon, telegramă, SMS, e-mail;
- lovire sau alte violenţe
- vătămare corporală,
- lovire sau vătămare cauzatoare de moarte şi respectiv,
- omor,

Ultrajul va absorbi în conţinutul său ameninţarea, lovirile sau alte violenţe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte şi respectiv,

omorul; deci nu se vor pedepsi de două ori aceleași fapte.

Acțiunea trebuie să fie îndreptată împotriva unui funcționar public care se află în exercițiul funcțiunii sau pentru acte îndeplinite în exercițiul funcțiunii. Nu prezintă importanță dacă funcționarul își exercita atribuțiile la sediul instituției sau în altă parte, în misiune și chiar în afara programului de serviciu. Funcționarul trebuie să fi acționat însă în conformitate cu atribuțiile de serviciu și nu abuziv, nelegal.

Tentativa este posibilă și se sancționează. În forma simplă ultrajul se sancționează cu pedeapsa prevăzută în lege pentru infracțiunea comisă (amenințare, lovire sau alte violențe, omor) ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

Dacă fapta este îndreptată împotriva unui polițist sau jandarm aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, sau în legătură cu exercitarea acelor atribuții, limitele speciale ale pedepselor se majorează cu jumătate.

Infracțiuni privind autoritatea

Uzurparea de calități oficiale constă în fapta persoanei care folosește fără drept o calitate oficială care implică exercițiul autorității de stat și îndeplinește vreun act legat de acea calitate

Sunt două acțiuni conjugate care trebuie să fie realizate deodată:

- folosirea unei calități oficiale care implică exercițiul autorității de stat (adică invocarea, pretinderea ei) și

- îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate.

Folosirea calității oficiale trebuie să se facă fără drept, adică fără titlu legitim, abuziv, nejustificat sau după ce titlul legitim a încetat. Depășirea de către un funcționar a competenței pe care i-o conferă calitatea respectivă nu constituie uzurpare de calitate oficiale, ci infracțiunea de uzurpare a funcției

Tentativa este posibilă, dar nu se sancționează. Pedepsa prevăzută în lege este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

Dacă faptele se comit de către o persoană care poartă fără drept, uniforme sau semne distinctive ale unei autorități publice, această împrejurare agravează fapta, care va fi pedepsită cu închisoare de la unu la 5 ani.

Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri constă în fapta persoanei care sustrage sau distruge un înscris care se află în păstrarea ori deținerea unui organ sau instituții de stat sau publice.

Nu are importanță unde anume se afla depozitat înscrisul și nu interesează dacă aparține sau nu acelei unități, fiind suficient că se afla în păstrarea ori deținerea ei.

Tentativa este posibilă și se pedepsește. Forma simplă a infracțiunii se sancționează cu închisoare de la unu la 5 ani.

În forma agravată, respectiv când fapta se comite de un funcționar public, aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu, maximul special al pedepsei semajorează cu o treime.

Sustragerea de sub sechestru constă în fapta

persoanei care sustrage un bun legal sechestrat. Fapta este mai gravă dacă este săvârșită de custodele (administratorul) bunului, respectiv cel căruia i-a fost dat în grijă bunul sechestrat.

Pedeapsa prevăzută pentru forma simplă a infracțiunii este închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda. Pentru varianta agravată pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amenda.

Ne oprim aici cu prezentarea infracțiunilor. Intenționat nu v-am spus nimic despre infracțiunile de serviciu, care se vor modifica.

Din 2014 până la 20 decembrie 2018 Codul Penal a mai fost modificat prin 22 de acte normative.

Și nu s-a terminat...

La momentul actual, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție a fost atacată cu excepție de neconstituționalitate la Curtea Constituțională a României.

Modificările aduse prin legea atacată prevăd următoarele:

1) Abuzul în serviciu. Infracțiunea nu se pedepsește dacă prejudiciul este până în salariul

minim brut pe economie - 1.900 de lei. În plus, se consideră abuz în serviciu dacă scopul este de a obține foloase materiale necuvenite pentru sine, soț sau rude până la gradul II. Adică, nu și pentru terți.

Parlamentul a scos din sfera infracțiunii de abuz în serviciu și elaborarea, emiterea sau aprobarea actelor normative de către Parlament și Guvern.

„Fapta funcționarului public, aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu, reglementate expres prin legi, ordonanțe de guvern sau ordonanțe de urgență, care refuză să îndeplinească un act sau îl îndeplinește prin încălcarea atribuțiilor astfel reglementate, a unor dispoziții exprese dintr-o lege, Ordonanță de urgență sau Ordonanță de guvern, în scopul de a obține pentru sine, soț, rudă sau afini până la gradul II inclusiv, un folos material necuvenit și prin acesta cauzează o pagubă certă și efectivă mai mare decât echivalentul unui salariu minim brut pe economie sau o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime nepatrimoniale ale unei persoane fizice sau juridice, se pedepsește cu închisoare de la 2 ani la 5 ani sau cu amendă”, este forma votată de Parlament la abuzul în serviciu, formă propusă de PSD.

Forma actuală a abuzului în serviciu nu prevedea un prag până la care fapta nu se pedepsește penal, limita maximă a pedepsei era de 7 ani, nu de 5 ani, și nu erau exceptate emiterea și aprobarea de acte normative.

2) Neglijența în serviciu. Infracțiunea a fost eliminată cu totul.

În forma actuală a Codului penal, aceasta este definită astfel: „Încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane

fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă”.

3) Grupul infracțional organizat. A fost redefinită infracțiunea, în sensul că nu constituie

grup infracțional organizat grupul format ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni și fără a avea o continuitate.

„Prin grup infracțional organizat se înțelege grupul structurat, format din 3 sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă și acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material. Nu constituie grup infracțional organizat grupul format ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni și care nu are continuitate sau o structură determinată ori roluri prestabilite pentru membrii săi în cadrul grupului. Prin infracțiune gravă se înțelege oricare dintre infracțiunile prevăzute de art. 223 alin. (2) din Codul de Procedură Penală, inclusiv acelea pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare”, este forma adoptată de Parlament.

4) Favorizarea infractorului. Infracțiunea a fost redefinită în sensul că nu se consideră favorizarea infractorului dacă fapta a fost săvârșită de un afiin până la gradul II și dacă este vorba de emiterea de acte normative.

5) Traficul de influență. Infracțiunea a fost redefinită în sensul că trebuie să fie vorba de

pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii „de bani sau alte foloase materiale” (în forma actuală a Codului penal, era doar „de bani sau alte foloase”), iar promisiunea de a interveni să fie urmată de intervenția propriu-zisă (în forma actuală nu există această condiționare).

6) Reducerea pedepselor pentru infracțiunile de serviciu. Pentru o serie de infracțiuni, printre care delapidare și abuz în serviciu, achitarea prejudiciului atrage înjumătățirea pedepselor. „Dacă infracțiunile prevăzute la art. 295 și 297-300 au produs un prejudiciu material, iar făptuitorul acoperă integral prejudiciul cauzat, în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, limitele prevăzute la alin. (2) se reduc la jumătate”, este forma adoptată de Parlament. În plus, în cazul delapidării, se va considera că a fost comisă fapta doar dacă există o plângere prealabilă.

7) Reducerea pedepsei pentru concursul de infracțiuni. Sporul de pedeapsă la concursul de infracțiuni va fi de maximum 3 ani adăugat la pedeapsa cea mai grea. În prezent, acesta este calculat ca o treime din totalul celorlalte pedepse, după care se adaugă la pedeapsa cea mai grea.

8) Reducerea termenelor de prescripție. Pentru infracțiuni pentru care pedeapsa închisorii este mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani, termenul de prescripție a răspunderii penale scade de la 10 la 8 ani.

Pentru infracțiuni cu pedepse de peste 5 ani dar până în 10 ani, termenul de prescripție se reduce de la 8 ani la 5 ani.

Pentru infracțiuni cu pedepse de peste un an dar mai mici de 5 ani, termenul de prescripție se reduce de la 5 ani la 3 ani.

Pentru infracțiuni cu pedepse de până într-un an de închisoare sau amendă, termenul de prescripție nu mai este prevăzut de Codul penal. Pe forma în vigoare, era de 3 ani.

9) Îngreunarea confiscării extinse. Parlamentul a decis ca bunurile transferate de persoana condamnată către un membru al familiei să poată fi confiscate doar „dacă acesta a cunoscut că scopul transferului este evitarea confiscării sau unei persoane juridice asupra căreia persoana condamnată deține controlul”.

O altă modificare prevede: „Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când față de o persoană se dispune condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei pentru o faptă susceptibilă să îi procure un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare, instanța își formează convingerea, în baza elementelor de fapt și a probelor administrate, că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei”.

De asemenea, pentru spălarea banilor sau constituirea unui grup infracțional nu se mai dispune confiscarea extinsă.

10) Eliberare condiționată mai repede. Parlamentul a redus toate termenele prevăzute pentru acordarea liberării condiționate. Astfel, pentru pedepsele mai mici de 10 ani, liberarea condiționată se dispune după executarea a jumătate din durată, iar pentru condamnații care au împlinit 60 de ani, liberarea se dispune după executarea a doar unei treimi din durata pedepsei.

11) Circumstanțe atenuante. Acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat, în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, va constitui circumstanță atenuantă, dacă făptuitorul nu a mai beneficiat de această circumstanță în ultimii cinci ani dinaintea comiterii faptei.

În forma nouă a Codului penal, nu vor mai fi exceptate de la aplicarea acesteia infracțiunile de corupție și cele asimilate infracțiunilor de corupție.

12) Presiuni asupra magistraților. Două noi infracțiuni introduse în Codul penal prevăd pedepse cu închisoarea pentru prezentarea unei persoane suspectate sau acuzate ca și cum ar fi condamnată, respectiv pentru „încălcarea dreptului la un proces echitabil, la judecarea cauzei de un judecător imparțial și independent prin orice intervenție care afectează procesul de repartizare aleatorie a dosarelor”.

13) Descurajarea denunțătorilor. În cazul dării de mită, mituitorul ar scăpa de pedeapsă doar dacă

denunță fapta „nu mai târziu de 1 an de la data săvârșirii acesteia”.

Drepturile cetățenilor prin tratate și convenții internaționale

La fel ca în cazul Noului Cod de Procedură Civilă și prin Noul Cod Penal se acordă prioritate reglementărilor internaționale (tratatelor, convențiilor, directivelor Uniunii Europene). Se pune astfel mai mult accent pe drepturile și libertățile cetățenilor; protecția acestor drepturi și libertăți făcându-se prin acordarea priorității tratatelor internaționale. Mai jos, aveți câteva link-uri de informare, cu privire la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și practica CEDO, precum și o listă a tratatelor internaționale la care ia parte România.

<http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2018/12/Ghid-Art-7-Nicio-pedeapsa.pdf>

<http://www.mae.ro/node/1384>

Dezvoltare durabilă

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural.

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul „Viitorul nostru comun”, cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: „dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

Deși inițial dezvoltarea durabilă s-a vrut a fi o soluție la criza ecologică determinată de intensa exploatare industrială a resurselor și degradarea continuă a mediului și căuta deci în primul rând prezervarea calității mediului înconjurător, în prezent conceptul s-a extins asupra calității vieții în complexitatea sa, și sub aspect economic și social.

Obiect al dezvoltării durabile este acum și preocuparea pentru dreptate și echitate între state, nu numai între generații.

O societate durabilă este, o societate care își modelează sistemul economic și social astfel încât resursele naturale globale și sistemele de suport ale vieții să fie menținute. Dezvoltarea durabilă

promovează conceptul de conciliere între progresul economic și social fără a pune în pericol echilibrul natural al planetei. Ideea care stă la baza acestui concept este aceea de a asigura o calitate mai bună a vieții pentru toți locuitorii planetei, atât pentru generația prezentă, cât și pentru generațiile viitoare.

Fiecare om, conștient sau nu, poate contribui la dezvoltarea durabilă. Se poate vorbi de o gândire de durată atunci când se colectează (depun) deșeuri din plastic sau hârtie în locurile special amenajate. Multe fabrici folosesc deșeuri drept combustibil, iar în anumite localități se încearcă implementarea unor sisteme de încălzire casnică pe bază arderii deșeurilor. Unele companii au conștientizat importanța economică (dar și ecologică) a recuperării și refolosirii deșeurilor. La nivelul Uniunii Europene, în cadrul Consiliul European de la Goteborg, din iunie 2001, a fost adoptată Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă. Obiectivele generale ale Strategiei sunt următoarele:

- Limitarea schimbărilor climatice și a costurilor și efectelor sale negative pentru societate și mediu.
- Asigurarea că sistemul de transport satisface nevoile economice, sociale și de mediu ale societății noastre, minimizând impacturile sale nedorite asupra economiei, societății și mediului.
- Promovarea modelelor de producție și consum durabile.
- Îmbunătățirea managementului și evitarea supraexploatării resurselor naturale, recunoscând valoarea serviciilor ecosistemelor.
- Promovarea unei bune sănătăți publice în mod echitabil și îmbunătățirea protecției împotriva amenințărilor asupra sănătății.

- Crearea unei societăți a includerii sociale prin luarea în considerare a solidarității între și în cadrul generațiilor, a asigura securitatea și a crește calitatea vieții cetățenilor ca o precondiție pentru păstrarea bunăstării individuale.
- Promovarea activă a dezvoltării durabile pe scară largă, asigurând că politicile interne și externe ale UE sunt în acord cu dezvoltarea durabilă și angajamentele internaționale ale acesteia.

În România, ca stat membru al Uniunii Europene, în anul 1997 a fost creat Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă, sub egida Academiei Române, care în timp a reușit să devină cea mai autorizată voce din societatea civilă în domeniul elaborării de propuneri și strategii pentru dezvoltarea durabilă a României.

Scopul Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă este de a identifica prioritățile de dezvoltare durabilă ale României și realizarea acestora prin proiecte concrete la nivel național și local. Strategia propune o viziune a dezvoltării României în perspectiva următoarelor două decenii, cu obiective care transcend dur ciclurilor electorale și preferințele politice conjuncturale:

- Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al Uniunii Europene;
- Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;
- Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor

membre ale Uniunii Europene din punct de vedere al dezvoltării durabile.

Conceptul de dezvoltare durabilă poate fi caracterizat din mai multe puncte de vedere, prin următoarele elemente :

- **economie**: eficiență, creștere, stabilitate
- **societate**: nivel de trai, echitate, dialog social și delegarea responsabilităților, protejarea culturii/patrimoniului
- **ecologie**: conservarea și protejarea resurselor naturale, biodiversitate, evitarea poluării

Poluatorul plătește

Promovarea conceptului „conservarea și protejarea biodiversității” va fi efectuată prin: - includerea în materialele de prezentare (inclusiv cu ocazia evenimentelor organizate în cadrul proiectului) a mesajelor de informare și conștientizare cu privire la protejarea biodiversității - participanții vor fi îndrumați să nu desfășoare activități în zone protejate, zone verzi, etc - colectarea selectivă a tuturor materialelor reciclabile (hârtie, cartușe de imprimantă, toner) și consumul eficient al energiei electrice, atât de către echipa de implementare a proiectului, cât și de către membrii rețelei tematice.

Protecția biodiversității

Proiectul aplică principiile dezvoltării durabile prin utilizarea eficientă și rațională a resurselor, cu respectarea legislației în vigoare în ceea ce privește păstrarea, conservarea, folosirea “durabilă” a resurselor

naturale. În cadrul platformei se vor folosi fișiere electronice pentru corespondența între utilizatori, se va încuraja multiplicarea materialelor și printarea documentelor doar când este absolut necesar, precum și utilizarea hârtiei reciclabile; comunicarea prin mijloace electronice va suplini comunicarea pe hârtie, asigurând dezvoltarea de bune practici între beneficiarii programului și grupul de experți. Pentru activitatea de management se va folosi hârtie reciclabilă.

Utilizarea eficientă a resurselor

În cadrul conferinței de la activitatea A5.1 se va aborda problematica nevoilor și oportunităților generate de tranziția la o economie cu emisii de carbon scăzute și rezistența la schimbările climatice, crescând gradul general de conștientizare asupra acestor aspecte și creându-se premisele necesare ca partenerii asociați în rețeaua tematică să țină cont de acele activități care ar putea afecta în mod negativ mediul.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

În cadrul proiectului, pe durata conferinței de la finalul proiectului se va include o secțiune referitoare la promovarea comportamentului beneficiarilor cu privire la rezistența la dezastre, crescând gradul de conștientizare asupra acestui concept și creându-se premisele necesare ca cei implicați în activitățile proiectului să țină cont de acele măsuri de protecție împotriva unor dezastre naturale sau tehnologice care le-ar putea produce pagube materiale în desfășurarea activității proprii.

Egalitate de șanse

Egalitatea de șanse este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Conceptul are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală. Dreptul la egalitate de șanse este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene.

Egalitate de șanse între femei și bărbați

Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului cu o largă aplicare în diferite domenii. În același timp, realizarea egalității de drept și de fapt între femei și bărbați este un element cheie în prevenirea și eliminarea inechităților sociale manifestate pregnant la nivelul societății contemporane. În fapt, persistența inegalităților dintre femei și bărbați reprezintă o consecință a relațiilor istoric inegale de putere dintre femei și bărbați, care au condus la discriminarea împotriva femeilor de către bărbați și la împiedicarea progresului deplin al femeilor. În mod indiscutabil, egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați se referă la relațiile sociale între indivizi, atât în spațiul public, cât și în cel privat.

Egalitate de șanse între femei și bărbați se poate defini, atât în general, cât și în cazul actualului proiect, printr-un set de măsuri printre care: oferirea de venituri egale pentru munca de valoare egală a angajaților de gen

masculin și feminin, condiții de muncă ce respectă normele de menținere a sănătății și securității în muncă, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, asigurarea accesului nediscriminatoriu la angajare în toate posturile vacante și la toate nivelurile ierarhice pentru femei și bărbați în aceeași măsură. În faza de implementare a proiectului se va lua în considerare egalitatea de gen la nivelul constituirii echipei de proiect. În ceea ce privește managementul proiectului, în stabilirea echipei de management vor fi utilizate aceleași criterii de competență, urmărindu-se pe cât este posibil realizarea unui echilibru între numărul de bărbați și de femei. Numărul bărbaților și femeilor selectați pentru grupul țintă va respecta, pe cât posibil, structura demografică a populației. Fiecare ghid și broșură elaborate vor conține în mod obligatoriu, următoarele măsuri: egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen - o secțiune de promovare a egalității de șanse între femei și bărbați, a egalității de șanse pentru toți, fără discriminare în funcție de gen, rasă, origine etnică, religie, handicap, vârsta, orientare sexuală- în contextul accesului nediscriminatoriu la serviciile și aplicațiile dezvoltate prin proiect.

Nediscriminare

Conform Ordonanței nr. 137/2001 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, discriminarea reprezintă orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o

categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Proiectul respectă în toate etapele sale principiul nediscriminării. Atât în etapa de elaborare, cât și în cea de implementare și postimplementare, în toate operațiunile sale (management, identificare a grupurilor țintă etc.), respectă principiile non-discriminării, adoptând politicile și practicile prin care să nu se realizeze nici o deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, dizabilitate, boli cornice contagioase, apartenență la o categorie defavorizată precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

surse:

<http://www.serviciisociale.info/js/ckfinder/userfiles/files/Dezvoltare%20durabila.pdf>

<http://comunitatedurabila.ro/articol/8/ce-este-dezvoltarea-durabila.html>

<http://planningoradea.blogspot.ro/2011/11/principiile-dezvoltarii-durabile.html>

<http://success-romania.ro/economie-sociala/ce-este-dezvoltarea-durabil-.htm>

Despre proiect...

În perioada 29.03.2019-28.03.2020 Asociația Liga Apărării Drepturilor Colective desfășoară proiectul “Justiție și mediere pentru toată lumea/ Law and mediation for everyone”.

Câteva detalii referitoare la acest proiect:

Apel : POCA/219/2/3/Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia/3/Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia

Titlu proiect:”Justiție și mediere pentru toată lumea/ Law and mediation for everyone”

Cod proiect:126480

Beneficiar: Asociația Liga Apărării Drepturilor Colective
Durata desfășurare: 29.03.2019-28.03.2020

Scop/Obiectiv general: Obiectivul general al proiectului este atât de a sprijini populația din mediul rural în procesul de identificare și de înțelegere a drepturilor cetățenilor conform legislației în vigoare precum și de a îmbunătăți și facilita accesul românilor la serviciile de mediere și asistență juridică.

Obiective specifice:

1. Mediatizarea și diseminarea în trei comune din județul Cluj a informațiilor cu privire la prevederile introduse de noile coduri privind drepturile cetățenilor.
2. Creșterea accesului comunității rurale la justiție.
3. Promovarea medierii ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor.
4. Transpunerea într-un limbaj uzual a informațiilor juridice de maxim interes pentru cetățenii din mediul rural.

Rezultate:

Grad crescut de acces la justiție al cetățenilor din mediul rural prin derularea de campanii de informare/educație juridică și oferirea de servicii suport, inclusiv de asistență juridică, puse la dispoziția cetățenilor:

- 4 ghiduri cu privire la drepturile cetățenilor conform noilor coduri elaborate și distribuite cetățenilor din mediul rural în 3 comune din județul Cluj
- 12 broșuri care vizează 12 domenii de interes juridic elaborate și distribuite
- 1 Platforma online “Justiție și mediere pentru toată lumea”.

Grup țintă:

Grupul țintă al proiectului este alcătuit din cetățeni din 3 comune din județul Cluj: Comuna Cornești, Comuna Căianu și Comuna Valea Ierii. Aceștia vor fi informați cu privire la drepturile lor conform

noilor coduri (civil, penal, de procedură civilă și de procedură penală). De asemenea, se vor identifica problemele juridice pe care aceștia le au și se vor realiza 12 broșuri pe tema acelor probleme pentru ca cetățenii să aibă acces la justiție și să fie informați corespunzător în vederea rezolvării problemelor. Prin intermediul platformei online care va fi realizată în cadrul proiectului vor avea acces la toate materialele de informare și la toate serviciile platformei toți cetățenii din țară care sunt interesați.

Descriere activității:

A2. Elaborarea și distribuirea de ghiduri cu privire la drepturile cetățenilor conform noilor coduri

În cadrul acestei activități se vor elabora 4 ghiduri cu privire la modificările aduse în materie de drepturi ale cetățenilor de către noile ghiduri:

1. Ghid privind modificările introduse prin noul cod civil privind drepturile cetățenilor;
2. Ghid privind modificările introduse prin noul cod de procedura civilă privind drepturile cetățenilor;
3. Ghid privind modificările introduse prin noul cod penal privind drepturile cetățenilor;
4. Ghid privind modificările introduse prin noul cod de procedură penală privind drepturile cetățenilor.

În cuprinsul ghidurilor vor fi menționate toate aspectele legislative modificate de respectivul cod cu privire la drepturile cetățenilor, precum și o scurtă prezentare a acestor drepturi. Modificările care privesc grupurile dezavantajate: femeile, copiii, comunitățile defavorizate, etc. vor fi cuprinse într-o secțiune separată în cuprinsul fiecărui ghid.

Accentul se va pune în situația tuturor materialelor pe vulgarizarea dreptului prin punerea la

dispoziția cetățenilor a informațiilor în limbaj comun, accesibil acestora, pe acordarea unor cereri tip/formulare utile ori de câte ori este posibil și pe indicarea textelor legale și a surselor principale de informare, inclusiv link-uri utile.

A3 Elaborarea și distribuirea de materiale informative cu privire la 12 domenii de interes pentru cetățenii din mediul rural

În urma cercetării realizate în cadrul proiectului, vor rezulta care sunt domeniile actuale de interes din sfera juridicului pentru cetățenii din mediul rural. Primele 12 domenii cu procentajul cel mai ridicat de interes pentru cetățeni vor fi cuprinse fiecare în cadrul unei broșuri, rezultând astfel 12 broșuri cu informații juridice utile pentru cetățenii din mediul rural.

Broșurile vor fi împărțite cetățenilor din mediul rural și vor fi postate și în cadrul platformei online, astfel încât oricine va putea beneficia de ele, aplicabilitatea lor fiind la nivel național.

A.4 Platforma online “Justiție și mediere pentru toată lumea”

Platforma va cuprinde două secțiuni. O secțiune dedicată transparenței, asistenței juridice și consilierii și o secțiune dedicată serviciilor de mediere. Vor exista categorii diferite de useri cu specificații diferite în cadrul platformei (cetățeni, mediatori, etc.). În vederea utilizării platformei de către cetățenii din regiunile mai puțin dezvoltate, se va desfășura un training cu funcționarii din primării, astfel încât, în momentul în care cetățeanul solicită ajutor primăriei, funcționarul să-i poată da informații despre platformă și despre modul de accesare.

Platforma va respecta prevederile General Data Protection Regulation. Acestea vor fi aduse la cunoștința utilizatorilor în momentul accesării platformei și a creării contului. Prin accesarea platformei cetățenii vor fi asistați juridic.

Platforma va putea fi folosită și la nivel național de către avocați și mediatori din toată țara și normal, de către toți cetățenii interesați de servicii de mediere și de servicii de informare referitor la diverse probleme juridice.

În ceea ce privește secțiunea dedicată medierii, se urmărește, evitarea apelării cetățeanului la instanța de judecată în cazul în care problema sa poate rezolva prin metode ADR.

Valoare totală a proiectului: 1.063.336,56 lei

Valoare eligibilă a proiectului: 1.052.696,56 lei

Valoare eligibilă nerambursabilă din FSE: 876.896,26 lei

Valoare eligibilă nerambursabilă din bugetul național: 154.746,38 lei

Cofinanțare eligibilă a beneficiarului: 21.053,92 lei

În loc de final...

În speranța că am reușit să răspundem câtorva nevoi și să aducem un plus de informație care să vă ajute, trebuie să mai spunem că acest Nou Cod Penal e departe de a fi încheiat seria modificărilor. Vor urma și altele, întrucât legiuitorul trebuie să fie atent la viața cotidiană și să o reglementeze pe măsura evoluției societății.